

AUKŠTAITIŠKAS **formatas**

ŽURNALAS UTENAI, ANYKŠČIAMS, MOLĒTAMS IR ...

A F

№(94)
2023

2

Šautuvą kadaise išmainė į armoniką

8

Mandatus skaičiuoja pavasari...

24

Rūmai, kuriuose filmavo „Tadą Blindą“

KAINA 2 EUR

9 771822 861018

Sąrašo
Nr.
5

DAINIUS ŽIOGELIS

Socialdemokratų
partijos kandidatas
į Anykščių rajono
merus

**TIK KARTU IR KRYPTINGAI DIRBDAMI
SUKURSIME GEROVĘ MŪSŲ VAIKAMS!**

Politinė reklama apmokėta iš Lietuvos socialdemokratų partijos rinkiminės sąskaitos. Užsak.Nr.143

„Apie pradingusius pasaulius“.

Taip vadintųsi mano tyrinėjimai, jeigu būčiau tapusi mokslininke, jeigu būčiau filosofė, rašytoja, - jeigu iš viso būčiau kas nors, ką galima apibrėžti ir įrėminti.

Norėčiau nuskenuoti ir į ekraną perkelti atmintyje įstrigusius vaizdus. Tarsi tomografu nuskaityti atmintį - kaip smegenis ir jų dangalus. Štai vasara... būtinai vasara. Nuo piliakalnio, apaugusio saulės nudeginta žole, matau, kaip atsiveriančiu žvyrkeliu nudulka kabrioletas, plaikstosi šviesus šalikas, provokuojantis lemtį, - gal geresnę nei Isadoros Duncan... Lapės ola smėlėtame šlaite, į kurią žiūriu atsiklaupusi ant kelių, - smalsi ir bijanti žvėries žvilgsnio... Flaneliniais marškiniais vilkintis žmogus, prilaikantis apsilaupiusias namų duris, - kaip seniai jisai miręs, o taip aiškiai matau jo nudaužytus krumplius ir suskalbtus marškinių rankogalius. Tarsi šią akimirką laikytų tėviškės duris praviras. O gal ir laiko, jei matau...

Taip kadras po kadro, sluoksniais - viską, ką atsimenu. Nes aš ir esu tai, ką atsimenu. Išsaugok atmintį - ir tapsiu nemirtinga. Išsaugok visų žmonių prisiminimus - dings pradingęs viso pasaulio laikas. Viskas bus esama: asmeniniai pasauliai, suvoktos patirtys, išskaudėti jausmai neišnyks. Bus prieinami kaip nuotraukos...

Vartaliuoj šią, išgriebtą iš nežinia kokių erdvių, mintį kaip šlapią, bet akimirksniu džiūstantį ir akyse atradimo žavesį prarandantį akmenuką...

Ir tau dabar geriau?.. Girdžiu tavo klausimą, kuris atsargiai bando apsaugoti nuo baimės išnykti.

Deja. Tik pasidarė liūdniau.

Pagarbiai
Grażina Šmigelskienė

Grażina Šmigelskienė

AUKŠTAITIŠKAS formatus

2023 Nr. 1 (94)

Ketvirtinis žurnalas

- Leidėjas – UAB „Anykštos redakcija“. ISSN 1822-8615
- Adresas: Vilniaus g. 29, LT-29145 Anykščiai
- Tel. (8-381) 59 474, (8-381) 59 458, el. p.: anyksta@anyksta.lt.
- Tiražas 3000 egz.
- Žurnalas eina nuo 2007 lapkričio mėn.
- Spausdino UAB „Lietuvos ryto spaustuvė“.

Vyriausioji redaktorė Grażina Šmigelskienė (8-687) 25892.

Redaktorės pavaduotojas Rytis Kulbokas (8-679) 14241.

Žurnalistai ir bendradarbiai: Robertas Aleksiejūnas (8-671) 76995, Vytautas Bagdonas, Alvydas Balanda, Lina Dapkienė, Daiva Goštautaitė - Oškeliūnienė, Raimondas Guobis, Jonas Junevičius, Tautvydas Kontrimavičius, Jolanta Matkevičienė, Sigita Pivorienė (8-623) 71239, Elvyra Sabalytė, Austėja Šmigelskaitė, Vidmantas Šmigelskas (8-618) 25835, Rimantas Vanagas, Skaistė Vasiliauskaitė - Dančenkoviėnė.

Kalbos redaktorė Ona Jakimavičienė.

Projektų vadovė Monika Leonavičienė.

Dizaineris Kęstutis Vasilūnas.

Viršelio nuotraukoje: Buriškio dvaro atstovė komunikacijai Emilija Čepauskaitė ir papūga Žakas (Jono Junevičiaus nuotrauka).

Už reklamos turinį redakcija neatsako. Rankraščiai negrąžinami. Perspausdinti publikacijos arba jų dalį galima tik gavus raštišką redakcijos sutikimą.

Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondas projektą „Atgimstantys dvarai“ remia 5500 eurų.

t u r i n y s

...tema.....2psl...

● **Šautuvą kadaise išmainė į armoniką**

...be...diktofono.....5psl...

● **Neatsisakei – pats kaltas!**

...iš...pirmų...lūpų.....5psl...

● **Apsispręsti liko keturi mėnesiai**

...politika.....8psl...

● **Mandatus skaičiuoja pavasarį...**

...situacija.....14psl...

● **Savivaldybių gerovės indeksas: Utenos regionui džiaugsmo nedaug**

...sveikata.....15psl...

● **Zarasų ligoninė modernėja, o jos specialistai jaunėja**

...sveikata.....16psl...

● **Renovuotoje Ukmergės ligoninėje – modernios paslaugos**

...dvarai.....18psl...

● **Svečius sveikina ir egzotiškas paukštis**

...dvarai.....24psl...

● **Rūmai, kuriuose filmavo „Tadą Blindą“**

...atmintis.....29psl...

● **Antazavės dvare – amatų centras, 7 parodos ir Platerytės dvasia**

...atodangos.....36psl...

● **Susibūrę po „Žaliu skėčiu“ išleido penktą albumą**

...kokteilis.....39psl...

● **13 klausimų grupei SPURR**

Šautuvą kadaise išmainė į armoniką

Ukmergiškis Jonas Aukštuolis (gimęs 1927 m.), kilęs iš Balandžių kaimo, esančio už 3 km į pietvakarius nuo Balninkų (Molėtų r.), daugelį metų užsiima armonikų ir akordeonų taisymu, balsų derinimu. Greit 95-ąjį gimtadienį pasitiksiantis senolis ne tik mielai užgrojo, bet pasidalijo ir unikaliais, ir istoriškai įdomiais savo gyvenimo prisiminimais - nuo mokymosi kartu su žydais, tardymo ir kalėjimo dėl turėto šautuvo iki įvairiausių darboviečių, kuriose teko triūsti, specifikos, kasdienybės nedideliame daugiabučio kambarėlyje, vis krapštantis tai prie vieno, tai prie kito muzikos instrumento.

... Lina Dapkienė >

Ežeras Alaušai – už pusės kilometro

Jonas augo didelėje keturių vaikų šeimoje, tėvai sunkiai vertėsi, turėjo 1,5 ha žemės. „Tėvui teko eiti uždarbiauti – tvenkinius kasė, ūkininkams statinių pamatus klodavo. Augom du broliai ir dvi sesės, tad nemaža buvo šeima“, – kalbėjo pašnekovas.

J. Aukštuoliui malonu prisiminti savo gimtinę – ežerų ir kalvų kraštą. Pasak Jono, ežeras buvo išnuomotas, bet jis ir dar keletas stipresnių vaikų, kai jau žvejai tempdavo tinklus, eidavo padėti. „Buvo labai daug žuvų. Eidavom padėti ištraukti: jėgos reikėdavo, kad ištrauktų. Apie 3 tonas žuvų vieną kartą aš, dar vaikas, mačiau žvejus ištraukiant, bet tai buvo didžiausias, rekordinis sugautų žuvų kiekis. Tik vieną kartą ir teko tai stebėti. O šiaip žuvų gausiai pagaudavo Balninkų ežere, bet žuvis buvo brangios, vietiniai nepirkdavo. Daugiau išveždavo sugautas žuvis parduot“, – pasakojo senolis.

Mokėsi kartu su žydų vaikais

J. Aukštuolis lankė Balninkų mokyklą. „Buvo daug žydų Balninkuose, maždaug 200 jų čia gyveno. Eidavom kartu su žydais į mokyklą. Draugaudavom su jais. Žydukų tėvai versdavosi kaip įmanydami: vienas buvo kalvis, kitas žydas turėjo kepyklą įsirengęs savo bute ir kepėdavo duoną, bandeles. Jos buvo skanios, paukštyčių

► 95 metų senolis iki šiol daug juda kruta, bendrauja, konstruoja, o daugiau nei pusę savo amžiaus derina instrumentų balsus ir taiso kitus gedimus.

visokiausių formos, dar ir padažytos. Dabar tokių nebeiškepa niekas“, – prisiminimais dalijosi Jonas.

Kaip teigia Jonas, jis su draugu po pamokų eidavo malkų pjauti pas žydus: „Mokykloje po suolu būdavau pjūklą pasidėjęs. Iš mokyklos einam, užsukam dviese pas žydą malkų supjaut. Vienas mat nepatrauksi pjūklo. Atsilygindavo

pinigais, bandelių nusipirkdavome.“

„Paerzindavom žydus, bet šiaip tai neblogi jie buvo. Jie kiaulienos nevalgo, tai kiaulės ausį parodėdavom, pasišaipydavom“, – šypsojosi pašnekovas.

Kaip atsimena Jonas, žydai arkliais važinėdavo, silkių veždavosi, grūdus supirkdavo. „Ir ryzus supirkdavo. Tiesa,

jie supirkdavo tik drobinius – naminės medžiagos, lininius. Mainydavo į silkes, būdavo. Lėkščių, dubenėlių veždavosi – jie visi „turgavodavo“, – kalbėjo senolis.

Tragiška Balninkų žydų lemtis

J. Aukštuolis prisimena faktus, susijusius su skaudžiu žydų likimu: „Kai karas prasidėjo, Ukmergėn visus žydus suvežė ir sušaudė Pivonijos šile. Jie netikėjo, kad juos sušaudys, manė, kad darbo duos. Pamenu, buvo toks vietinis varganas muzikantas žydas, per kaimą vaikščiodavo, pagrodavo smuikeliu. Kai visus vežė, tas žydėlis buvo išėjęs, grojo gal kažkur. Grįžo į Balninkus. Tuščia, nė vieno žydo nebėra. Lietuviai sako jam: „Bėk, išvežė visus žydus!“ O jis sako: „O kur aš bėgsiu? Einu ir aš Ukmergėn“. Ir nuėjo į Ukmergę, ir jį sušaudė... Neliko nė vieno žydo, nė vienos „žydalkos“ Balninkuose.“

„Dar atsimeinu taip: jau kai vedė tuos žydus, žiūriu, man paduoda toks draugas žydėlis paltą. Gal mano rankos buvo kuo užimtos, kad aš neėmiau, sakiau, nereikia. Man 12-13 metų buvo, ką aš ten suprasiu? O gal aukso ar pinigų buvo įsiūta kur į tą paltą, negali žinot. Bet atsakiau: „Man nereikia“. Nepaėmiau, – dalijosi prisiminimais senolis ir tėsė: – Žydams valdžia nedavė žemės pirkti. Kodėl, nežinau. Tad jie iš Ukmergės, iš Kauno veždavo prekes arkliais. Jaunas buvau, bet kai kuriuos žydus dar atsimeinu – Šimkė, Rupkė, Joškė, Mauša, Jankelis.“

Remontuoja akordeonus ir armonikas

Instrumento kokybė priklauso nuo balsų. Jonas Aukštuolis geba tuos balsus suderinti, gedimus pašalinti.

Pasak pašnekovo, viskas prasidėjo gana atsitiktinai – mirus žmonai, kažkas atnešė ir paprašė instrumento dupleles suklijuot. Kitas atidavė seną nereikalingą akordeoną. Dar vieną instrumentą, išderintą, jau prastais balsais, pats Jonas pigiai nusipirko. Juk ko negalima pataisyti, galima išardyti, kitaip pritaikyti.

Pats jis turi susimontavęs įrangą – aparatą, kuris pučia dupleles. Išima instrumento – taisomo akordeono ar armonikos – balsus, pučia dupleles, spausdamas specialią aparato koją, ir montuoja. Armonikų meistras ir visokių įrankių bei detalių yra pats susikonstravęs, pasigaminęs: staklinius spaustuvėlius, specialias tvirtas žirkles skardai kirpti. Pasirodo, instrumentų taisymu meistras užsiima jau daugiau nei 60 metų. Anksčiau taisydavo garaže, dabar jau – tik kambaryje.

„Kol jėgos daugiau turėjau, skardas lankstydavau, daug kam lietvamzdžius esu pagaminęs, pieno bidonus, dar daug ką“, – pridūrė pašnekovas.

Savo rankomis pagamino armoniką

J. Aukštuolis – nagingas savamokslis – jau baigia pagaminti armoniką: ir dupleles, ir klavišus. „Nepasakysi, kad ne „fabrična“, – nusijuokė. – Bronzines plokšteles pats pagaminu.“

Už instrumentų taisymą gautas vienas-kitas euras pridėdamas prie pensijos, o nuolatinis senolio užsiėmimas neleidžia užsisėdėti.

Jono suėmimas 1949 metais

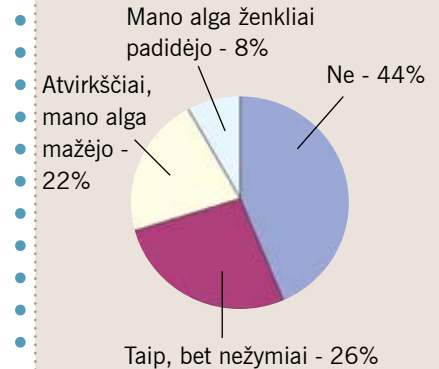
J. Aukštuoliui teko nelengva dalia po to, kai draugas įskundė, kad jis turi šautuvą. „Draugavom, kartu augom, tie patys draugai ir mušė mane. Už šautuvą. Buvo taip: slapstėmės su kaimynu, o tas kaimynas tarnavo pas vokiečius. Jis žinojo, kad aš šautuvą turiu, kaimynų tvarto stoge buvau paslėpęs. Jį suėmė, vėliau ir mane suėmė. Aš jau nebeturėjau šautuvo, partizanams buvau palikęs. Mane buvo nuvežę į tą tvartą, kad parodyčiau. Ką beparodysiu, kad nebeturiu! Išvežė į Vorkutą. Po visus kalėjimus išvežiojo! Beveik ir negyvas buvau“, – pasakojo pašnekovas.

Jono atsiminimai apie kalėtus metus vis dar ryškūs: „Pamenu, nuvežė kalėjiman, palaikė dvi dienas, pašaukė į tardymą. Taip ir taip, sako, turi šautuvą. Aš jokio šautuvo neturiu! Ten dar vienas lietuvis kariškis, kaip vertėjas, buvo. Rodo - va, tavo pasirašyta. Aš sakau: „Mane privertė pasirašyti, nors aš nemoku nei skaityti, nei rašyti“. Neišsidaviau, kad aš moku. Tas lietuvis sako: „Nėra ko teisti, nes nei ginklo turi, nei ką“. Vėl mane kalėjiman uždarė. Už poros valandų ateina, atidaro ir sako: „Eik laukan“. Ruduo buvo. Matė, kad aš niekur nebėgu. Ten gi tundra, niekur neišeisi. Sako man: „Aukštuoli, eik stotin, lauk vagono“. Nueinu ir laukiu. Atidarė vagoną ir veža. Kur veža, aš nežinau. Atvežė Pečioron, kur buvau. Sako, eik per vartus, tau dokumentus išduos. Nuėjau per vartus, ten jau laukia manęs. Žiūriu, vėl mano draugų gal penki ten. Sako, eik, maisto tau išduos penkioms

www.anyksta.lt

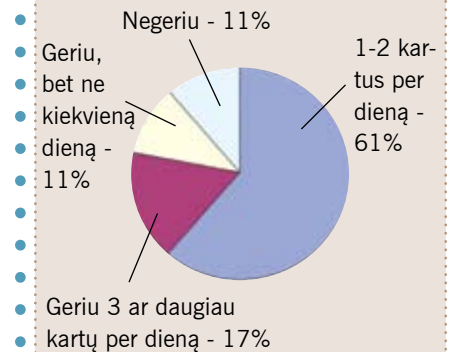
Ar pastaraisiais mėnesiais Jūsų alga didėjo?

(Balsavo 212 skaitytojų)

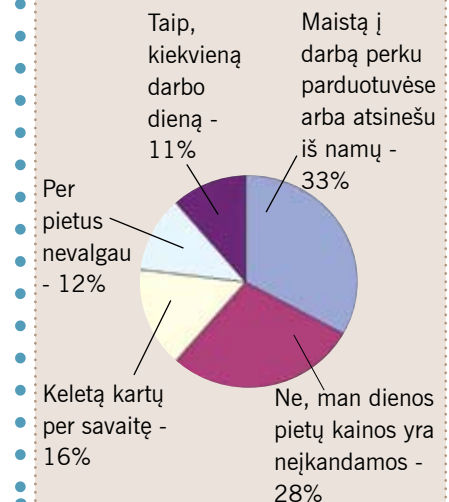
Ar geriate kavą?

(Balsavo 502 skaitytojai)

Ar kavinėse valgote dienos pietus?

(Balsavo 207 skaitytojai)

► Nuėjęs ilgą gyvenimo kelią, Jonas Aukštuolis gyvena aktyviai: pasiremdamas lazdele, nukeliauja po kelis kilometrus, iki šiol taiso armonikas.

dienoms. Žmonių pilna stoty, po tris-keturias dienas laukia. Per tris paras atvažiuoju Lietuvon.“

J. Aukštuolis Rusijoje išbuvo daugiau nei metus. Pasak pašnekovo, jam viskas geruoju baigėsi, kad neprisipažino turėjęs šautuvą, o jo pusbroliui dėl ginklo teko net 25 metus kalėti: „Mano pusbrolis turėjo ginklą. Papuolė, paėmė jį. Jis prisipažino, kad turi šautuvą. Buvo įkištas jų pačių klojime šienan. Netikras brolis šieną pešė, iškrito šautuvas. Sako motinai: „Radau šautuvą, matyt, Rapolo šautuvas.“ Motina paėmė, įmetė ežeran. Atvažiavo paimti šautuvo, ieško ieško, - nėra šautuvo. Nerado, bet kądangį pusbrolis buvo prisipažinęs, kad turi, tai 25-eriems metams kalėjiman nuteisė, tiek ir atsėdėjo.“

Ne vieną šautuvą rado po karo

Pasiteiravus, iš kur pas Joną atsirado šautuvas, pašnekovas atviravo: „Po karo radau. Buvo sunkūs laikai, tai tarnavau pas ūkininką Skiemonyse (Anykščių raj.). Kai frontas ėjo, su broliu nuėjom paieškot ko nors, tai pamiškėje radom šovinių išverstų ir šautuvą. Matyt, vokiečiai besitraukdami paliko. Pririšom šautuvą apačion, po vežimo ratais, o senis toks, vadeliotojas, atsisėdo ant tos šovinių dėžės. Tėvams bijojom pasakyti, nesakėm, kad atsivežėme ginklą į

Balninkus.“

„Dar vieną šautuvą aš išmainiau į armoniką. O tas, kuris man davė armoniką, išėjo į skrebus. Kur jis dėjo tą šautuvą, aš nežinau“, – prisimini-mais dalijosi Jonas.

„Kartą kuprinę rugiuose radau. Žiūriu, nieko nėra ten, tik cukraus gabalai. Dar toliau pabridau – kitas šautuvas guli. Aš tą šautuvą ant peties, ir nešusi. Tolėliau dar vieną šautuvą radau. Du nešusi. Abu šautuvas turėjau atiduoti, nes kaimynas įskundė, pranešė“, – teigė Jonas.

„Vokietis dviratį pagedusį buvo palikęs pas mane kieme. Kaimynas žinojo, pranešė šauliams, šauliai liepė nuvežti. Aš papuoliau kalėjiman, žiūriu, ir tas kaimynas kalėjime. Bet jį išvežė į miškus dirbti“, - pasakojo J. Aukštuolis.

Keblumai dėl paso

Nebuvo lengva Jonui ir sugrįžus į gimtuosius Balninkus: „Čia man paso nenorėjo išduoti. Man tik paliepė - „dink“. Ta „spravké“, kur iš kalėjimo davė, susitrynus labai buvo. Traktorininku nuėjau dirbti, po to gamykloj pamatus kasiau ir klojau. Paskui Ukmergėj gavau darbo. Skardininku dirbau. Koklių fabrike prie čerpių gamybos dirbau. Vėliau ilgą laiką dirbau Ukmergės „Vienybėje“.

prospektas

Kas padeda žmonėms nepalūžti ribinėse situacijose?

Renata Petrauskaitė, kurkietė, anestezijos ir intensyviosios slaugos slaugytoja:

„Kiekvienas žmogus yra individualus ir tam tikras situacijas priima skirtingai. Esu slaugytoja, dirbu su žmonėmis, tad nemažai tenka matyti sunkių situacijų ir jose atsidūrusių žmonių. Vieni su jomis tvarkosi ramiai, o kiti pasiduoda emocijoms. Mano nuomone, ribinėse situacijose labai svarbu artimųjų palaikymas, ramios aplinkos užtikrinimas ir pats požiūris į tokią padėtį, t. y. gebėjimas išlikti ramiam.“

Irmantas Maigis, anykštėnas, sodininkystės srities ūkininkas:

„Manau, kad ribinėse situacijose nepalūžti padeda tik tikėjimas savimi, savo jėgomis ir savimotyvacija eiti į priekį. Žinoma, galima daug diskutuoti, nes, tikėdamas savo jėgomis, kartu turėtum priimti nuoširdžią pagalbą iš artimųjų ir tų, kurie palaiko, supranta, ir tų, kuriems esi svarbus.“

Rimantas Varanavičius, kavarskietis kraštotyrininkas:

„Jonas Aukštuolis – mano tėvų kartos žmogus. Šiai kartai teko išgyventi sunkių išbandymų laiką: perversmai, karas, pokaris, ideologinės velniavos, užtat jų dramatiško gyvenimo prisiminimai, kaip tikrieji Lietuvos istorijos puslapiai, verti išsaugojimo.

Įvairiai susiklostydavo likimai, bet šiuo konkrečiu atveju Dievulis išsaugojo žmogų, nesusitepusį krauju ir neužsikrėtusį kokia nors patriotine neapykanta. Išsaugojo žmogų, mokantį visokių meistrysių, reikalingų kitiems, užtat žmogus visą laiką turi ką veikti ir gerai jaučiasi savo dirbtuvėlėje. Tokių žmonių, mokslo nesugadintų, nekankina „iš oro“ tveriamos egzistencinės būties problemos, klojančios kelią, vedantį į paprasčiausią girtuoklystę ir žlugimą.

Galiu tiktai pavydėti Aukštuoliui ilgo ir prasmingo gyvenimo.“

Neatsisakei – pats kaltas!

... Rytis Kulbokas >

Ką darytumėte, jei į telefoną ar elektroninį paštą gautumėte žinutę, kad jums atsiųstas pranešimas kokiame nors negirdėtame interneto puslapyje ir turėtumėte prie jo prisijungti? Tikriausiai pagalvotumėte, kad elektroniniai sukčiai bando išvilioti jūsų prisijungimo prie bankininkystės kodus, nes nuvalkiota pasakaitė apie mirusį eilinį Nigerijos princą, kuris, pasirodo, buvęs nežinomas jūsų giminaitis, jums palikęs turtus, nebeveikia? O gal palaikytumėte eiliniu „spamu“, bandant jums įbrukti visiškai nereikalingą daiktą? Tikrai abejojau, ar, būdami budrūs piliečiai, nuolat raginami sugotis elektroninių sukčių, pulsitė ieškoti būdų, kaip čia tą pranešimą patikrinus, kaip ir kokiais būdais prisijungus prie nurodyto puslapio.

Tačiau, kaip ten bebūtų, toks pranešimas gali būti ne kas kita, kaip visą jūsų tolesnį gyvenimą nulemsianti žinutė. Ir ne sukčių, o mus taip mylinčios valdžiuokės, kuri dieną naktį rūpinasi mūsų ateitimi.

O dar puikiau yra tai, kad toli gražu ne kiekvieną tų žinučių, jei net rizikuosite patekti ant elektroninių sukčių kabliuko, galėsite perskaityti. Leidęsi į nesuvokiamo sudėtingumo, nors (teoriškai) gyvenimą turėjusių palengvinti, elektroninių platformų labirintą, nebūkite tikri, kad sugebėsite bent jau prie tos sistemos prisijungti. Ir tai tik tuo atveju, jei naudojatės internetu, turite elektroninę bankininkystę arba mobilųjį parašą, kad bent jau turėtumėte galimybę bandyti prisijungti.

Labai abejotina, kad darbo tokiomis elektroninėmis sistemomis nesusidūręs ir net nenučiuokiantis apie visokias keistų trumpinių abreviatūras, kuriomis jos pavadintos, apskritai ką nors gebės padaryti. Ką jau ten gebės – tūntai kandidatų nesugebėjo tinkamai suprasti, ko iš jų norėjo elektroninė dokumentų pateikimo dalyvauti rinkimuose sistema, bet manė, kad tinkamai pateikė prašymus dalyvauti, nes jų sistema dokumentų teikimą patvirtino. Manykime, kad tokie bandytojai nepriklauso tai mažiausiai išmanančių asmenų grupei, kita vertus, jų ir partijose turėjo atsirasti tokių, kurie juos pakonsultuotų. Bet kandidatai į kan-

didatus taip tik manė ar galėjo manyti iki tol, kol rinkimų komisija juos tiesiog pašalino dėl nepateiktų dokumentų. O kad teismas puolė taisyti padėtį – čia jau kita istorija.

Regis, kai priimi sprendimą, ypač įpareigojantį, privalo būti tinkamai informuotas apie sąlygas ir galimas pasekmes. Apie tai kalba ir Civilinis kodeksas, ir daugybė teismų nutarčių, pagal kurias sutartys buvo anuliuotos. Tačiau kažkodėl pati valdžia (deja, bet vadinti valstybe jos nebegalima: pernelyg nebesutampa valdžios aparato ir visuomenės gyvenimo judėjimo vektoriai ir net gyvenamosios visatos) nesivargina piliečiumi aiškinti apie sąlygas ir gauti aktyviai išreikštą jo sutikimą – „taip, sutinku“. Neatsisakei – traktuokim, kad sutikai. Kai kada - ir be galimybės neišreikštą sutikimą kada nors atšaukti. Taip gali ir pensijų fondų klientu tapti, gali ir (planuojama) organų donoru pasidaryti. Juk neatsisakei pagal kažkieno sugalvotą nesutikimo formą! Lyg gyventume absoliučioje sovietijoje, kurioje už tave jau viskas nuspręsta: tavo gyvenimas priklauso kolektyvui, kūnas - valstybei, tad ir nekelk triukšmo: garsiau padėkok partijai, nes nesutikti gali tik psichiniai ligoniai. Viskas.

Jei toks modelis laikomas legaliu ir visaverčiu sutikimu – kada atvirai banditiškos schemas pareikalaus lygybės įstatymų lygmeniu? Juk ar valstybinis modelis, ar privatus – visi paklūsta įstatymui, yra įstatymiškai lygūs... Gausi žinutę, skelbiančią, kad, jei neatsakysi, - tavo namai priklausys kažkam kitam. Pasijuoksi, o po dienos kitos į namus įsiveržę „gorilos“ tave iškeldins. Neatsakysi į žinutę, kad tavęs kur nors laukia žinutė, – mokėsi kokį nors abonentinį mokestį visą gyvenimą. Juk neatsisakei, o tai reiškia - sutikai. Juk valdžia taiko tą patį „neatsisakymo“ modelį, tai kodėl jo negali taikyti, pavyzdžiui, verslas ar privatus asmenys? O aplinkybės... – kam jos įdomios!? Na, jei jau labai preciziškai siuntėjas panorės paisyti teisės, gal prie žinutės pridės nuorodą į kokį kinų kalba surašytą dešimties lapų dokumentą, kuriame paspaudęs kažką, kas turėtų reikšti „atšaukti“, išreikšti valią – „sutinku“.

Skamba absurdiškai, bet modelis analogiškas. Ir tikrai nesu tikras, kad vieną rytą neatsibusiu, jog pats to nežinodamas esu tapęs kokios nors sektos ar partijos nariu su įsipareigojimu visą gyvenimą dirbti jos labui. O gal dar ir ką vedęs, nes... neat-sisakiau.

iš pirmų lūpų

• Apsispręsti liko keturi mėnesiai

• Šiomet į antros pakopos pensijų kaupimą įtraukti gyventojai dėl kaupimo sprendimą turi priimti iki birželio 30 dienos. Į dažniausiai žmonėms kylančius klausimus dėl įtraukimo į kaupimą ir dalyvavimo antros pakopos pensijų kaupime „Aukštaitiškam formatui“ atsakė „Sodros“ komunikacijos skyriaus patarėja Malgožata Kozič.

• Ar įtraukimas į pensijų kaupimą yra priverstinis?

- Įtraukimas vyksta automatinio būdu – tai reiškia, kad žmogus yra įtraukiamas į pensijų kaupimą,

tačiau per pusmetį gali apsispręsti, ar nori dalyvauti kaupime. Įmokos pradėdamos nuskaičiuoti nuo liepos 1 dienos tik tuo atveju, jei iki birželio 30 dienos žmogus neatsisako dalyvauti kaupime.

• - Ar mokant įmokas į pensijų fondus mažėja senatvės pensija, kurią mokės „Sodra“?

- Antros pakopos pensijų kaupimas papildo „Sodros“ senatvės pensiją. Dalyvavimas antros pakopos pensijų kaupime neturi jokios įtakos senatvės pensijos dydžiui.

• - Kas bus, jeigu neturėsiu pinigų įmokoms mokėti?

- Gyventojai antros pakopos pensijų kaupimo įmokas moka nuo savo draudžiamųjų pajamų: lėšas perveda darbdavys kartu su kitomis socialinio draudimo įmokomis.

• - Ar gaunant minimalų atlyginimą kaupti papildomai neapsimoka?

- Valstybės paskata – 1,5 proc. nuo vidutinio darbo užmokesčio šalyje (VDU) gali padvigubinti mažiausiai uždirbančių kaupimo dalyvių įmokas.

• - Ar verta visą gyvenimą mokėti antros pakopos pensijų kaupimo įmokas, jei ne visi sulauksime pensijos arba gyvensime vos kelerius metus?

- Jei žmogus nesulaukys senatvės pensijos amžiaus, pensijų fonde sukauptą turtą gautų jo paveldėtojai.

Tarp didžiausių darbdavių - biudžetinės įmonės

Vienam Utenos regiono gyventojui vidutiniškai tenka tik 56,2 proc. visos šalies bendrojo vidaus produkto vidurkio. Šis rodiklis žemesnis tik Tauragės apskrityje (54,6 proc.). Palyginimui - Vilniaus apskrityje šis rodiklis yra 148,8 proc..

Šiuos skaičius pateikė portalas „Delfi“. Tas pats portalas išrinko ir didžiausius kiekvieno Utenos regiono rajono darbdavius. Didžiausi Utenos rajono darbdaviai - „Biovela-Utenos mėsa“ (1054), „Utenos trikotažas“ (645) ir Utenos ligoninė (465).

Ignalinos rajone didžiausi darbdaviai yra savivaldybės administracija (180), ligoninė (136) ir Česlovo Kudabos gimnazija (131).

Anykščių rajone didžiausi darbdaviai yra ligoninė (216), savivaldybės administracija (174) ir Aknystos socialinės globos namai (143).

Zarasų rajone didžiausi darbdaviai yra savivaldybės administracija (186), Nacionalinis socialinės integracijos institutas (141) bei Zarasų socialinės globos namai (121).

Didžiausius Visagino darbdaviu išlieka Ignalinos atominė elektrinė (1613), po jos rikiuojasi gamybos įmonės „Visagino linija“ (667) bei „Visatex“ (437).

161 darbuotoją turinti UAB „Hoda“, ligoninė (158) ir savivaldybės administracija (137) yra didžiausi Molėtų rajono darbdaviai. Į statistiką dar nebuvo įtraukta aukštųjų technologijų gamybos įmonės „Teltonika“, praėjusį rudenį Molėtuose įkūrusios 150 darbo vietų ir planuojančios plėstis iki 500 darbuotojų, duomenys.

Iš didžiųjų įmonių didžiausias algas mokėjo „Švyturys-Utenos alus“ (2735 eurai iki mokesčių, praėjusių metų spalio mėnesio vidurkis), Molėtų pirminės sveikatos priežiūros centras (2330 Eur), Anykščių pirminės sveikatos priežiūros centras (2121 Eur).

Brakonieriavo 3 kilometrų tinklais

Vasario pradžioje Aplinkos apsaugos departamento Utenos gyvosios gamtos apsaugos inspekcijos pareigūnai per reidą Molėtų rajone sulaikė tris asmenis, Pravalo ežere pastačiusius 42 tinklus. Žuvų pagauta tiek, kad aplinkai padaryta žala viršija 28 tūkst. eurų.

Utenos aplinkosaugininkai asmenis, iš po ledo traukiančius tinklus, pastebėjo per termovizorių.

Sulaikius pažeidėjus, paaiškėjo, kad tai Švenčionių rajono gyventojai iš Kaltanėnų ir Švenčionėlių. 42 statomaisiais tinklais, kurių bendras ilgis 3 km, jie sugavo 98 sterkus, 16 lydekų, 3 karpnius, 1 karšį, 10,95 kg ešerių ir 10,64 kg karosų.

Kelio remontui – 8 mln. Eur

Už beveik 8 mln. Eur bus rekonstruojama kelio atkarpa nuo Molėtų iki Pabradės miesto.

Per 5 kilometrų ilgio ruožo kapitalinį remontą atliks endrovė „YIT Lietuva“.

Kelio Molėtai–Pabradė ruožas nuo 17,9 iki 23 kilometro šiuo metu ypač prastos būklės. Kapitalinio remonto metu bus įrengta nauja 3 sluoksnių asfalto danga, sumontuota 177 metrų ilgio metalinių pralaidų. Projektuojamos keturios naujos autobusų sustojimo aikštelės.

Keliumi Molėtai – Pabradė per parą pravažiuoja apie 400 automobilių.

Antanui Terleckui - 95-eri

Vasario 9 dieną lagerį Sibire ir kitas sovietų represijas išgyvenusiam disidentui Antanui Terleckui (BNS nuotr.) sukako 95-eri metai.

Krivasalyje gimęs (Ignalinos raj.) kraštiečių, šiuo metu slaugomą Vilniaus tremtinių namuose, aplankė ir pasveikino Linkmenų seniūnas Jonas Alekna, kraštiečiai Rimantas Klimas ir Eugenijus Ostašenkovas, jį sveikino Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro darbuotojai, visuomenininkai, šeimos nariai.

Vyks pasaulinio lygio varžybos

Anykščių ir Utenos rajonuose rengiamos pasaulinių standartų motokroso ir autokroso trasos.

Lietuvos motociklų sporto federacija naujiųjų agentūrai BNS sakė, kad Anykščių rajone, Mickūnų kaime, esanti motokroso lenktynių trasa beveik atitinka pasaulinius standartus. Ši trasa priklauso verslininkui Lukui Pakelčiui.

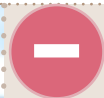
Utenos rajono Alių kaime esančią motokroso ir autokroso trasą taip pat planuojama pritaikyti pasaulinio lygio varžyboms. Utenos rajono savivaldybės užsakymu trasos techninį projektą už 112,5 tūkst. eurų rengia bendrovė „Baltican“, jis turėtų būti baigtas pirmojo šių metų ketvirčio pabaigoje.

Utenos meno mokyklos nuotr.

Zitai Lukošūnienei, uteniškei koncertmeisteri, už įvertinimą. Renginių organizatorė, kelių kolektyvų vadovė, bažnyčios vargonininkė, muzikos mokytoja Z.Lukošūniene paskelbta šių metų Utenos garbės piliete.

Juliaus Kalinsko/BNS nuotr.

Žydrūniui Savickiui, galiūniui, už bantkrotą. Molėtų rajone gyvenantis sportininkas prašė teismo iškelti bankroto bylą UAB „Žydrūno Savicko sporto klubas“: bendrovės finansiniai įsipareigojimai viršija 200 tūkst., ji turi 23 kreditorius.

Algimantui Čaplinskiui, UAB „Alauša“ direktoriui, už dosnumą. Per 20-iesdegalių tinklą valdančios „Alaušos“ savininkas surengė įmonės 32-ojo gimtadienio šventę, kurioje koncertavo atlikėjai Irūna ir Marius Jampolskis, ir pagerbė savo kolektyvą.

Juliaus Kalinsko/BNS nuotr.

Mariui Ivaškevičiui, iš Molėtų kilusiam dramaturgui, už nesitaikstymą. Lietuvos nacionalinio dramos teatro direktoriui Martynui Budraičiui nepavyko tyliai iš darbo atleisti dramaturgo. Situacija eskaluojama, M.Ivaškevičius pareiškė, jog jis nenurimsias tol, kol bus pasiekta M.Budraičio atstatydinimo.

Anykštėnui skirta „Metų kilnaus poelgio“ nominacija

Lietuvos tautiniame olimpiame komitete vasarį pagerbti Lietuvos kilnaus sportinio elgesio apdovanojimų laureatai.

Žygmantas Gedvilas/BNS

„Metų kilnaus poelgio“ nominacijoje apdovanojamas Lietuvos olimpietis, biatlonininkas, anykštėnas Vytautas Strolia (nuotr.)

Penktame 2021-2022 metų pasaulio biatlono taurės etape Rūpoldinge V. Strolia per plauką neiškovojo pirmo karjeroje medalio, kuris būtų buvęs pirmasis nepriklausomos Lietuvos istorijoje. Tada jį 10 km sprinto varžybose vos 1,5 sek. pranoko baltarusis Antonas Smolskis. Kitame, šeštajame, pasaulio taurės etape Antholce bendro starto rungtyje būtent šiam baltarusiui atsisėgė slidė. Vytautas nedvejodamas ją pagavo bei meistriškai perdavė varžovui: tai leido varžovui sutaupyti keliolika ar net keliasdešimt sekundžių.

Šis epizodas daugybę kartų buvo kartojamas kaip „Fair Play“ pavyzdys per „Eurosport“ televiziją, o Lietuva dėl kilnaus V. Stroliaus poelgio sulaukė dėmesio visoje Europoje.

Ceremonijos metu apdovanojimus herojams įteikė olimpinė čempionė, LTOK prezidentė Daina Gudžinevičiūtė ir Lietuvos kilnaus elgesio sporte (angl. „Fair Play“) komiteto prezidentė, olimpietė Austra Skujytė.

Ignalinos AE - analogų neturintis projektas

JAV įmonė „Westinghouse Electric Company“ Ignalinos atominėje elektrinėje išmontuos du RBMK tipo branduolinius reaktorius.

Ignalinos AE skelbia, kad 2028 metais prasidėsiantys fiziniai reaktoriaus išmontavimo darbai – analogų neturintis projektas. Du galingiausi pasaulyje RBMK tipo reaktoriai bus išmontuojami pirmą kartą pasaulyje.

Sutartys su rangovais pasirašytos ketverių metų laikotarpiui, maksimali kiekvienos preliminariosios sutarties kaina – 5 mln. 500 tūkst. Eur (be PVM mokesčio). Projektas finansuojamas ES Ignalinos programos lėšomis.

„Teltonika“ bendradarbiaus su Taivanu

Lietuvos daiktų interneto prietaisų gamybos grupė „Teltonika IoT Group“ ir Taivano Pramonės technologijų tyrimų institutas sausio 18 dieną Vilniuje pasirašė 14 mln. eurų vertės sutartį dėl pasidalijimo puslaidininkių lustų technologijomis.

Pagal susitarimą „Teltonika“ įgyja teisę naudoti instituto sukurtas puslaidininkių lustų gamybos technologijas ir prietaisų licencijas, ji taip pat gaus pagalbą rengiant detaliuosius projektus ir inžinerinius mokymus darbuotojams. Pagal sutartį 10 mln. eurų skirs Taivano užsienio reikalų ministerija, o likusius 4 mln. – „Teltonikos“ grupė.

Puslaidininkių pramonei reikalingus projektus planuojama įgyvendinti iki 2027 metų.

Molėtai gavo premiją

Molėtų rajono savivaldybei LR Ekonomikos ir inovacijų ministrės Aušrinės Armonaitės įsakymu skirta 800 tūkst. Eur dotacija.

Tai savotiška premija už atliktus parengiamuosius „Teltonikos technologijų centro“ įkūrimo Molėtuose darbus.

Iš Molėtų rajono kilęs verslininkas Arvydas Paukštys Molėtuose pastatė naują gamyklą, kurioje jau dirba 150 darbuotojų. Molėtų rajono savivaldybė, kviesdama investuotojus, savo lėšomis paruošė sklypus, išsalfatavo į juos vedančias gatves, įrengė reikalingą infrastruktūrą. Ruošdamasi projekto „Teltonikos technologijų centras“ įgyvendinimui, savivaldybė pakeitė investicijoms skirtą sklypo Molėtų miesto Paluokesos kvartale detalų planą, rekonstravo Volungės gatvę, kuri ribojasi su šiuo sklypu, iki sklypo nutiesė šilumos, vandens tiekimo ir nuotekų tinklus.

Papildomas lėšas numatoma panaudoti Molėtų Žvyrakalnio kvartalo infrastruktūrai: užbaigti įrengti gatves, vandentiekio, nuotekų, apšvietimo tinklus, pėsčiųjų takus.

Tuoj paaiškės, kiek tarp mūsų ekstremalų

Juozas Ratautas, buvęs Anykščių „Sodros“ vadovas, apie savivaldos rinkimus:

„Rinkimai jau čia pat. Žmonių laukia nemažas išbandymas atpažinti paslėptas rizikas.“

Supranta tik pernai baigę Gusinooziorsko koledžą...

Indrė Šiliauskaitė, VšĮ „Sielos sala“ direktorė, apie šamaniškų būgnų reikšmės išmanymą:

„Jeigu jie turi labai kažkokį klasikinį, akademinį išsilavinimą, ir įgytą prieš 30-40 metų, tai jie tokių dalykų dar nežino.“

Gal todėl, kad ji uošvienė...

Jonas Buziliauskas, anykštėnas, režisierius, apie rusus:

„Mano uošvienė gyvena Rusijoje. Aš tikrai žinau, kad ji nėra blogas žmogus. O pagal visą sistemą - ji turi būti bloga.“

Mandatus skaičiuoja pavasarį...

Kovo 5-ąją vyksiantiems savivaldybių Tarybų rinkimams šešiose Utenos regiono savivaldybėse registruoti 1394 kandidatai. Dėl šešių mero postų iš viso varžysis 45 politikai. Tiesioginiuose merų rinkimuose dalyvaus ir visi šeši dabartiniai merai. Kai kur su dabartiniais merais į rinkiminę kovą stos dabartiniai vicemerai ar administracijos vadovai, o Utenoje tiesioginiuose mero rinkimuose su dabartiniu rajono meru Alvydu Katinu varžysis ir vicemerai Vitalijus Šeršniovas, ir administracijos direktorius Vidas Žvinys, ir net mero patarėjas Vidmantas Valinčius.

... Vidmantas Šmigelskas ▶

Žygmanto Gedvilos/BNS

▶ Kovo 5-ąją Utenos regiono savivaldybėse bus išrinkti 138 Tarybų nariai.

Valdžia - vis dar pagyvenusių vyrų darbas

Kandidatais į Utenos rajono merus registruota 10 kandidatų, į Zarasų - 9, į Visagino, Molėtų ir Ignalinos - po 7, į Anykščių - 5 politikai. Tarp 45 dėl merų postų besivaržysiančių asmenų tik 10 moterų. Zarasų rajone su vyrais kovos 4 moterys, Visagino savivaldybėje - 3, Utenos, Ignalinos ir Anykščių rajonuose - po 1. O Molėtų rajonui ir po kovo 5-osios garantuotai vadovaus vyras: tarp kandidatų į šios savivaldybės merus moterų nėra.

Apskritai per visą Utenos regiono istoriją mere yra buvusi vienintelė moteris - dvi kadencijas (2011-2019 m.) Visagino savivaldybėje vadovavusi Dalia Štraupaitė.

Tik 6 iš 45 asmenų, kandidatuojančių į Utenos regiono savivaldybių merus, yra gimę po 1980-ųjų. 16 iš jų gimę 1970-1979 metais, 17 - 1960-1969 metais. 6 iš kandidatų į Utenos regiono savivaldybių merus gimę 1959 m. arba anksčiau. Vyriausiam iš galimų

būsimų merų - Lietuvos žaliųjų partijos kandidatui į Molėtų rajono vadovus Gintui Umbrasui - ateinantį pavasarį sukaks 69-eri. Nebe jaunuoliai ir patys jauniausi kandidatai į merus. Pačiam jauniausiam kandidatui į merus - anykštėnui liberalui Mindaugui Sargūnui - vasarą sukaks 35-eri, o į Zarasų mero postą nuo visuomeninio komiteto kandidatuojančiai Aurelijai Trimonytei lygiai tiek metų suėjo praėjusį sausį.

Priminsiu, jog Anykščių rajonui yra vadovavęs 25-erių metų Darius Gudelis. O Artūriui Zuokui, kai jis pirmą kartą tapo Vilniaus meru, buvo 32-eji ir jis nebuvo laikomas tokiu jau visiškai jaunuoliu.

Labai savarankiškas kandidatas

Šioje kadencijoje trijose Utenos regiono savivaldybėse (Utenos, Zarasų ir Ignalinos) merais dirba Lietuvos socialdemokratų partijos (LSDP), dviejose (Anykščių ir Molėtų) - Tėvynės sąjungos - Lietuvos krikščionių demokratų (TS-LKD), o Visagine mero postas priklauso Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos (LVŽS) atstovui Erlaudui Galaguz.

Didžioji kandidatų į merus dalis yra partijų deleguoti asmenys. LSDP kandidatus į merus kelia visose 6 regiono savivaldybėse, TS-LKD - 5.

Tiesa, ir Visagino savivaldybėje, kurioje TS-LKD kandidato į merus nekelia, savo kandidatą ši partija lyg ir turi. Konservatoriai į Visagino savivaldybės tarybą kandidatuoja bendru sąrašu su liberalais, o pastarieji kandidatų į merus iškėlė buvusį irkluotoją Jevgenij Šuklin. LVŽS savo kandidatus į merus kelia 5 regiono savivaldybėse, tik dėl Molėtų mero posto joks „valstietis“ nesivaržys. Liberalų sąjūdis ir Lietuvos regionų partijos savo kandidatus į merus kelia 4 savivaldybėse. „Laisvė ir teisingumas“ bei Žaliųjų partija „uždengė“ po tris rajonus.

Dėl mero posto varžysis penkių visuomeninių komitetų iškelti kandidatai į merus - po 2 Zarasų ir Utenos rajonuose bei vienas Molėtuose.

Utenoje į merus kandidatuoja ne tik nuo partijų, bet ir nuo rinkimų komitetų nepriklausomas kandidatas, šio miesto kultūros centro direktorius Erikas Druskinas, kuris kandidatų į merus save iškėlė pats. Visoje Lietuvoje kandidatais į merus registruoti tik 9 patys savo kandidatūrą iškėlė asmenys.

Mero postas motyvuoja ir alga

Beveik visi, kandidatuojančys į merus, deklaravo gana kuklų turtą. Daugiau nei pusės iš 45 kandidatų į merus turtas nevertas nė 100 tūkst. eurų.

Liberalų sąjūdžio kandidatė į Ignalinos rajono merus Lina Gladkauskienė deklaravo, jog ji apskritai neturi jokio privalomo registruoti turto. Nuo Regionų partijos į Utenos merus kandidatuojančios Gretos Zabukaitės turto vertė 2 tūkst. eurų (ir 16 tūkst. eurų negrąžintos paskolos). Zarasų rajono meras socialdemokratas Nikolajus Gusevas, vėl kandidatuojančias į mero postą, deklaravo 4 tūkst. eurų vertės turtą, o Lietuvos lenkų rinkimų akcijos - Krikščioniškų šeimų sąjungos (LLRA-KŠS) atstovas Sergejus Kotovas, kandidatuojančias į Visagino merus, nurodo valdą 6 tūkst. eurų turtą.

Iš 45 kandidatų į Utenos regiono merus, sprendžiant pagal jų VRK pateiktas turto deklaracijas, turtingais galima laikyti tik du kandidatus. Abu jie zarasiškiai: Liberalų sąjūdžio kandidatė Nijolė Guobienė deklaravo 1 mln. 11 tūkst. eurų privalomo registruoti turto, beveik 92 tūkst. eurų santaupų bei 83 tūkst. eurų suteiktų paskolų. N.Guobienė dirba Zarasų profesinės mokyklos direktore. Kitas turtingas kandidatas į Zarasų rajono savivaldybės merus - Regionų partijos atstovas, ūkininkas Gintaris Petrėnas, deklaravęs 416 tūkst. eurų vertės turtą, 36 tūkst. eurų santaupų, tiesa, nurodęs, jog turi ir beveik 119 tūkst. eurų negrąžintų paskolų.

Lyginant visų kandidatų į Utenos regiono savivaldybių merus pajamų grafą, tarp solidžias pajamas praėjusiais metais gavusių asmenų tik keleto iš jų nėra dabartinėje savivaldybių valdžioje.

Anyksičių rajono savivaldybės meras Sigutis Obelevičius (TS-LKD) nurodė uždirbęs 58,2 tūkst. eurų, šio rajono vicemeras Dainius Žiogelis (LSDP) 45,8 tūkst. eurų, Ignalinos rajono savivaldybės meras Justas Rasikas (LSDP) - 42 tūkst. eurų, Molėtų rajono savivaldybės meras Saulius Jauneika (TS-LKD) - 45,4 tūkst. eurų, Visagino savivaldybės meras E.Galaguz - 45,8 tūkst. eurų, šios savivaldybės administracijos direktorius Virginijus Andrius Bukauskas (LSDP) - 36 tūkst. eurų, Utenos rajono savivaldybės meras A.Katinas (LSDP) - 49,2 tūkst. eurų, šios savivaldybės vicemeras V.Šeršniovas (šiuose rinkimuose dalyvauja kaip visuomeninio komiteto lyderis) - 33 tūkst. eurų. Dar didesnes pajamas (113,5 tūkst. eurų) deklaravo LVŽS kandidatas į Utenos rajono savivaldybės merus, šios savivaldybės administracijos direktorius V.Žvinys, tačiau 62 tūkst. eurų iš šių pajamų yra sandorio už parduotą nekilnojamąjį turtą vertė. Zarasų rajono savivaldybės meras N. Gusevas (LSDP) iš

pernai gautų 64,6 tūkst. eurų pajamų taip pat dalį šios sumos gavo už parduotą turtą.

Tarp kandidatų į merus asmenų, šiuo metu nesantį savivaldybių vadovais, pernai solidžiai uždirbo zarasiškiai - G.Petrėnas (beveik 158 tūkst. eurų), N.Guobienė (beveik 108 tūkst. eurų) ir Daiva Kelečienė (beveik 70 tūkst. eurų, kandidatė ją išklė visuomeninis komitetas) - bei į Molėtų rajono savivaldybės merus kandidatuojančias G.Umbrasas (beveik 98 tūkst. eurų).

Taiigi, sprendžiant pagal 2022-ųjų metines pajamas, tik keli iš 45 kandidatų į Utenos regiono savivaldybių merus lenkia dabartinius rajonų vadovus. O didžioji dalis politikų, tapę savivaldybių merais, uždirbtų pastebimai daugiau nei triušdami dabartinėse savo darbovietėse.

Partijos „Laisvė ir teisingumas“ kandidatė į Visagino merus iškelta D.Štraupaitė deklaracijoje nurodė, kad pernai negavo nė euro pajamų. Buvęs Seimo narys, Darbo partijos kandidatas į Molėtų rajono savivaldybės merus Petras Čimbaras deklaravo 7,1 tūkst. eurų pajamas, liberalų kandidatas į Visagino merus J.Šuklin - 10,4 tūkst. eurų pajamas.

Gal ne visur reikės antrojo turo

Visose arba beveik visose iš šešių regiono savivaldybių tiesioginiuose mero rinkimuose prireiks antrojo turo.

Anyksičių rajone, kur dėl mero posto varžosi mažiausiai pretendenti (5), visų kandidatų galimybes vertinamos apylygiai. Tiksliau, nuspėti, kas tikrai nelaimės rinkimų, o kas garantuotai neliks paskutinis, - galima, tačiau nėra asmens, apie kurį pasakytum, jog šis kandidatas surinks vos du ar tris procentus balsų. Taip pat nėra ir ryškesnio favorito, dėl kurio būtų galima dėti galvą, kad jis garantuotai pateks į antrąjį turą. Prieš pat rinkimus Panevėžio apygardos teismas buvusį Anyksičių rajono savivaldybės merą ir LVŽS kandidatą į merus Kęstutį Tubį pripažino kaltu dėl prekybos poveikiu. Teismo sprendimas jam nekliudo dalyvauti mero rinkimuose, tačiau apkaltinamasis nuosprendis jam populiarumo vargu ar pridėjo. Tačiau ir K.Tubis, ir

Demokratų partijos „Vardan Lietuvos“ kandidatė Sonata Veršeliėnė, ir liberalas Mindaugas Sargūnas, tikėtina, gali mesti iššūkį dabartiniams rajono vadovams - merui S.Obelevičiui (TS-LKD) ir vicemerui D.Žiogeliui (LSDP).

O Utenos rajono savivaldybės mero rinkimuose nemažai „spaminių“ kandidatų. Su 20 metų Utenos rajono savivaldybės meru dirbančiu A.Katinu vėl rimtai varžysis visuomeninio rinkimų komiteto atstovas Marijus Kaukėnas. Uteniškiai kalba, kad geras galimybes patekti į antrąjį turą turi ir dabartinis rajono vicemeras V.Šeršniovas. TS-LKD kandidatu į Utenos rajono savivaldybės merus kelia buvusį Utenos apskrities viršininką Rimantą Dijoką, kuris yra vienas vyriausių (66-eri metai) kandidatų į merus visame Utenos regione. Konservatoriai Utenoje istoriškai yra stipri politinė jėga: 2020-ųjų Seimo rinkimuose minimalia persvara pergalę Utenos apygardoje šventė šios partijos narys Edmundas Pupinis.

Tikėtina, kad Zarasų rajone 2019-ųjų tiesioginiuose šios savivaldybės mero rinkimuose mažiau nei 2 proc. surinkęs LLRA-KŠS atstovas Sergej Šepliakov ir šiemet nebus tarp rinkimų favoritų, tačiau, kas iš kitų kandidatų turi daugiausia galimybių įveikti dabartinį merą N.Gusevą, nėra aišku. Dabartiniai kandidatai į merus (D.Kelečienė ir G.Petrėnas) 2019-ųjų Zarasų mero rinkimuose turėjo solidų 15-16 proc. rinkėjų palaikymą. Tiesioginiuose Zarasų mero rinkimuose dalyvauja Darbo partijos senbuvis Rimvydas Podolskas, taip pat ir jau minėta liberalė N.Guobienė. Savo kandidatus kelia ir TS-LKD (Vaida Lazdauskienė) bei LVŽS (Gediminas Gaidamavičius). Į Zarasų savivaldybės merus kandidatuoja ir visuomeninio komiteto „Kurk Žarasams“ lyderė A.Trimonytė. Šis komitetas dalyvavo ir 2019-ųjų savivaldos rinkimuose, nors tuomet savo kandidato į merus jis nekėlė, bet kandidatų sąrašas surinko beveik 10 proc. rinkėjų balsų ir pelnė du mandatus savivaldybės Taryboje.

Tradiciškai įdomūs ir nenusipėjami rinkimai laukiami Visaginė. Juose dalyvauja visi 2019-ųjų metų savivaldos rinkimuose 1-4 vietas užėmę politikai:

dabartinis meras E.Galaguz, jam tik antrajame ture pralaimėjusi buvusi merė D.Štraupaitė, trečiąją vietą užėmęs J.Šuklin, ketvirtuoju likęs V.A.Bukauskas ir dar trys nauji kandidatai. J.Šuklin praėjusiuose rinkimuose buvo visuomeninio komiteto lyderis, jo komitetas savivaldybės Tarybos rinkimuose surinko daugiausia balsų, tačiau pats lyderis, kaip minėjome, mero rinkimuose liko tik trečias. Įdomu, kaip Visagino rinkėjai reaguos į charizmatiškojo sportininko tapsmą ne tik partiniu, bet dar ir dešiniuoju.

D.Štraupaitė į 2019-ųjų mero rinkimus ėjo būdama merė, tačiau tuo metu ji buvo galimo prekybos poveikiu skandalo įkarštyje.

O E.Galaguz tada į vietinę politiką atėjo tarytum iš niekur (buvo UAB „Visagino būstas“ direktoriumi) ir tapo meru. Paradoksas, jog E.Galaguz Visagine rinkimus laimėjo būdamas „valstiečiu“: Visagino savivaldybė, kaip žinia, neturi rajono, tad rinkėjai yra išimtinai miestiečiai.

2019-aisiais socialdemokratas J.Rasikas tapo pirmuoju istorijoje Ignalinos rajono savivaldybės meru, atstovaujančiu ne LVŽS. Tiesa, LVŽS Ignalinos rajono taryboje iškovojo daugiausia mandatų - 9 (iš 21), o LSDP gavo 6 (įskaičiuojant merą - 7).

Antrajame rinkimų ture J.Rasikas 2019-aisiais įveikė tuometinį merą Henriką Šiaudinį. Šiais metais su J.Rasiku kovos kitas „valstietis“ - Laimutis Ragaišis, kuris per paskutinę H.Šiaudinio kadenciją buvo jo pavaduotojas. Tikėtina, kad LVŽS ir LSDP, kurių kandidatų sąrašai 2019 metais kartu sudėjus gavo 3/4 Ignalinos rajono savivaldybės tarybos mandatų, šiuose rinkimuose bus lyderiai arba vieni iš lyderių.

Šiuose rinkimuose Ignalinoje nustebinti gali nebent Liberalų sąjūdžio kandidatė į merus L.Gladkauskienė bei TS-LKD kandidatas Imantas Umbražiūnas. Kitų trijų kandidatų - Nacionalinio susivienijimo atstovo Ramūno Kairio, Lietuvos žaliųjų partijos atstovo Vaidoto Židanavičiaus bei Darbo partijos kandidato Manfredo Žymanto - galimybės stebinti savo rinkimų rezultatais yra ribotos.

Tikėtina, kad mažiausiai intrigos iš šešių Utenos regiono savivaldybių bus Molėtų rajono savivaldybės mero rinkimuose. Juose kovos abu 2019-ųjų metų rinkimų finalininkai - dabartinis meras, TS-LKD atstovas S.Jauneika bei visuomeninio rinkimų komiteto lyderis Mindaugas Kildišius. Tarp jų dviejų atotrūkis jau 2019-aisiais buvo nemažas, o per pastaruosius metus jis turėjo padidėti. Molėtai skamba per visą Lietuvą dėl investicijų. Aišku, nuopelnai už jas tenka merui S.Jauneikai ir jo TS-LKD partijai, o M.Kildišius, į ankstesnius rinkimus ėjęs iš vicemero pozicijos, dabar dirba mažiau viešai matomą Molėtų kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus darbą.

2019-2023 m. kadencijoje visi kiti politikai, nesidarbavę S.Jauneikos ar M.Kildišiaus komandose, Molėtuose nebuvo svarbūs žaidėjai.

► Valdininkams veržiantis į politiką, Anykščių rajono savivaldybės administracijos direktorė Ligita Kuliešaitė (dešinėje) ir jos pavaduotoja Veneta Veršulytė nekelia savo kandidatūrų jokių partijų ar komitetų sąrašuose.

LSDP kandidatas į Molėtų rajono savivaldybės merus yra šios savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas Steponas Šanteriovas, o Darbo partijos - buvęs Seimo narys P.Čimbaras. Tikėtina, kad bent vienas iš šių politikų turi galimybių pasivaržyti bent dėl antrosios vietos ir apskritai dėl to, kad Molėtų mero rinkimuose prireiktų antrojo turo.

Visagine jau yra du merai

Tautos ir teisingumo sąjungos (centristai, tautininkai) kandidatė į Visagino merus Nataliya Rukosueva išgarsėjo iš karto po registracijos. Žurnalistai atskleidė, kad Visagino tautininkė nemoka lietuviškai, o kaip žinia, lietuvių kalba vadovaujant savivaldybei reikalinga ne tik dėl įprastos kasdienės komunikacijos, bet ir dokumentams skaityti. Panašu, kad N. Rukosueva anketą VRK pildė be vertėjo pagalbos, nes grafoje „einamos pareigos“ nurodė - „meras“. Akivaizdu, kad „einamos pareigos“ nėra tos pareigos, į kurias einama. Iki šiol buvo žinoma, kad Visagino meras yra vienas ir tas asmuo yra E.Galaguz. Tiesa, ir pastarojo anкета gana įdomiai užpildyta. Jis nurodė, kad „einamos pareigos“ - meras, o grafoje „Narystė politinėje partijoje, politiniame komitete, asociacijoje“ - Visagino savivaldybės meras.

Teistumą deklaravo trys kandidatai į merus

VRK puslapyje teistumą deklaravo trys iš kandidatų į Utenos regiono savivaldybių merus.

Į Ignalinos rajono savivaldybės merus kandidatuojanči L.Gladkauskienė nurodė, jog yra teista pagal BK 281 str. 3 d., kurioje rašoma: „Tas, kas vairuodamas kelių transporto priemonę pažeidė kelių eismo saugumo ar transporto priemonės eksploatavimo taisykles, jeigu dėl to įvyko eismo įvykis, dėl kurio buvo sunkiai sutrikdyta kito žmogaus sveikata.“

Kandidatas į Visagino merus V.A.Bukauskas VRK anketoje nurodė, kad yra teistas už „nusikaltimus ar baudžiamuosius nusižengimus valdymo tvarkai, susijusius su dokumentų ar matavimo priemonių klastojimu“.

O kandidato į Zarasų rajono merus R.Podolskio VRK pateiktoje anketoje yra štai toks įrašas: „Nusikaltimai asmenų rinkimų teisėms ir Lietuvos Respublikos Prezidento, Seimo, Europos parlamento bei savivaldybių Tarybų rinkimų ir referendumų tvarkai; 172 str. Trukdymas pasinaudoti rinkimų ar referendumo teise“.

Kaip minėjome, vasario pradžioje Panevėžio apygardos teismas paskelbė apkaltinamąjį nuosprendį kandidato į Anykščių rajono merus K.Tubio byloje. Jo pareikštiniai dokumentai VRK buvo

pateikti iki nuosprendžio paskelbimo.

Beje, į savivaldybių merus kandiduoja mažiausiai trys neblaivūs prie automobilio vairo įkliję politikai.

VRK vargo dėl „kagėbistų“

Nė vienas iš kandidatų į mūsų regiono savivaldybių merus nenurodė, jog sąmoningai bendradarbiavo su KGB. Ryšius su buvusios SSRS saugumo tarnyba privalo deklaruoti ir kandidatai į savivaldybių Tarybas.

Kandidatus VRK registravo, negavusi informacijos apie jų bendradarbiavimą su sovietų saugumu, nes tokios informacijos iš pradžių nepateikė Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centras (LGGRTC), argumentuodamas, kad pagal prisipažinusiųjų apsaugos įstatymą informacija yra įslaptinta 75 metams, o VRK nariai neturi leidimų dirbti su slapta informacija.

VRK, prašydama informacijos apie buvusius sovietų saugumo bendradarbius, į LGGRTC kreipėsi triskart nuo sausio pradžios. LGGRTC savo ruožtu pranešė, jog kreipėsi į Valstybės saugumo departamentą su prašymu išaiškinti situaciją. Jo sulaukus, bendradarbiavusių kandidatų pavardės išslaptintos.

Vasario 2 d. VRK gavo raštą iš LGGRTC, kuriame buvo nurodyti trys asmenys, slapta bendradarbiavę su buvusios SSRS specialiosiomis tarnybomis. Du iš trijų įvardytų asmenų buvo neregistruoti kandidatais dar sausio 17 d. kaip neatitinkantys kitų Rinkimų kodekso reikalavimų. „Kadangi jie registruoti kandidatais nebuvo ir šiuo metu jie nėra vieši asmenys, VRK neturi teisinės galimybės informuoti apie jų tapatybes ir kandidatavimo vietą“, - „Aukštaitiškam formatui“ nurodė VRK.

Sąrašą išgelbėjo šeima

2023-2027 m. kadencijoje savivaldybių merai nebebus savivaldybių Tarybų nariais. Iki šiol per savivaldybių Tarybų rinkimus buvo paliekamas vienas „bonusinis“ mandatas: jis atitekdavo išrinktam merui. Dabar visi tarybos narių mandatai bus išdalyti nelaukiant antrojo merų rinkimo turo. Utenos, Visagino ir Anykščių savivaldybių Tarybose yra po 25 deputatus, Molėtų, Zarasų ir Ignalinos - po 21.

Kai VRK buvo teikiami kandidatų į savivaldybių Tarybas sąrašai, jie negalėjo būti daugiau nei perpus mažesni nei esama vietų taryboje, o maksimali teikiamo sąrašo apimtis - lygiai dvigubai daugiau kandidatų nei yra skiriamų mandatų.

Maksimalių kandidatų skaičių registravo Utenos socialdemokratai ir M.Kaukėno politinis komitetas „Kartu už Utenos kraštą“ (po 50 narių), Ignalinos „valstiečiai“ ir socialdemokratai (po 42) ir Zarasų socialdemokratai (42). Visagino LVŽS sąrašė 49 nariai.

Trumpiausias iš visų sąrašų - Darbo partijos kandidatų į Molėtų rajono tarybą sąrašas. Jame vos 12 narių. Ir jeigu sąrašo lyderiui P.Čimbarui nebūtų pavykę susitarti su žmona ir sūnumi, kad šie būtų įrašyti tarp kandidatų, „darbiečių“ sąrašas nebūtų atitikęs reikalavimų ir nebūtų buvęs registruotas.

Trumpi ir Molėtų liberalų bei partijos „Laisvė ir teisingumas“ kandidatų sąrašai - juose po 13 asmenų. Tik 13 Darbo partijos kandidatų dalyvauja ir Ignalinos rajono tarybos rinkimuose.

„Konkursas“ - nuo 6,9 iki 13,6 į vieną vietą

Anykščių rajono rinkėjai kovo 5-ąją turės galimybę rinktis valdžią iš 6 kandidatų sąrašų, Visagino, Ignalinos ir Molėtų savivaldybėse varžosi po 8, Zarasų - 9, Utenos - 10 kandidatų sąrašų.

LSDP kandidatų sąrašai iškelti visose 6 Utenos regiono savivaldybėse, TS-LKD, Darbo partijos ir LVŽS - 5. TS-LKD Visagino savivaldybės tarybos rinkimuose dalyvauja koaliciniu sąrašu su liberalais, tad konservatoriai taip pat „uždengia“ visus rajonus. LVŽS sąrašo nėra Molėtų rajone, Darbo partijos - Visagine.

Lietuvos Respublikos liberalų

sąjūdis keliamų kandidatų sąrašus sudaręs 4 rajonuose. Kaip minėjau, Visagine jie sudarė koalicinį sąrašą su konservatoriais, o Utenos liberalai jau prieš ankstesnius rinkimus „mutavo“ į M.Kaukėno visuomeninį komitetą. 4 savivaldybėse - Zarasų, Visagino, Utenos ir Molėtų - savo rinkimines komandas subūrė Regionų partija. Trijose - „Laisvė ir teisingumas“ (Visagine, Utenoje ir Molėtuose), Žaliųjų partija (Utenoje, Molėtuose ir Ignalinoje), Demokratų partija „Vardan Lietuvos“ (Visagine, Utenoje ir Anykščiuose) ir LLRA-KŠS (Zarasuose, Visagine, Ignalinoje). Nacionalinis susivienijimas sudarė kandidatų į Ignalinos rajono tarybą sąrašą.

Kovo 5-ąją Utenos regione rinkimuose dalyvaus 5 politinių komitetų sąrašai - Zarasų ir Utenos rajonuose po 2, o 1 politinis komitetas varžysis Molėtų rajone.

Anykščių rajone registruoti 173, Ignalinos - 181, Molėtų -178, Utenos - 340, Zarasų - 236, Visagino savivaldybėje -286 kandidatai. Anykščiuose dėl vieno Tarybos nario mandato varžosi 6,9 politiko, Ignalinoje - 8,2, Molėtuose - 8,4, Utenoje - 13,6, Visagine - 11,4, Zarasuose - 11,2.

Pririnko žinomų pavardžių

Motokroso meistras, pasaulio taurės etapo nugalėtojas Arminas Jasikonis įrašytas Anykščių liberalų kandidatų sąrašo 5-ojoje pozicijoje. LSDP kandidatų į Anykščių rajono tarybą sąrašė yra buvęs Lietuvos valstybinės kelių direkcijos direktorius Virgaudas Puodžiukas (3 vt.).

Su Regionų partija į Molėtų rajono tarybą kandiduoja stipriausiu pasaulio žmogumi vadinamas Žydrūnas Savickas (2 vt.).

Į Utenos rajono Tarybą LSDP sąrašė vėl kandiduoja praeityje garsus krepšininkas Žydrūnas Urbonas (4 vt.). Jis yra ir šios kadencijos Utenos rajono savivaldybės tarybos narys.

Zarasų TS-LKD kandidatų sąrašė 2-ąją pozicija užima Vidaus reikalų ministerijos viceministras Arnoldas Abramavičius. Zarasų politikos patriarchas, kelių kadencijų Seimo narys, buvęs socialdemokratas Petras Papovas šiuose rinkimuose yra vienas iš Regionų partijos vedlių. Jis sąrašė užima 3-iąją poziciją.

Pavaliaus Peleckio/BNS nuotr.

- Utenos regiono savivaldybių Tarybų rinkimuose kandidatus kelia 12 šalies partijų ir 5 visuomeniniai komitetai. Daugiausia kandidatų sąrašų - 10 - varžysis Utenos rajone.

Anykščių rajono savivaldybės biudžetas suformuotas pagal gyventojų poreikius

Vasario 2 dieną Anykščių rajono taryba patvirtino 2023 metų rajono savivaldybės biudžetą. Šiais metais jis siekia 45 mln. 200 tūkst. 400 eurų – beveik šešiais milijonais daugiau nei pernai.

Tai leis geriau užtikrinti gyventojų poreikius, nes lėšos paskirstytos ne tik švietimo ir socialinėms reikmėms, bet ir daugiabučių kiemams, socialiniams būstams tvarkyti.

Lėšų sutaupė

„Biudžetas buvo patvirtintas beveik vienbalsiai. 2023 metų planuojamo biudžeto pajamos yra 45 mln. 200 tūkst. eurų. Koks yra planas, tokios privalo būti ir išlaidos. Kalbu daugiau apie savarankiškas biudžeto funkcijas, kurių 2022 metais surinkta 2,5 mln. Eur viršplaninių lėšų. Ši suma susidarė iš išaugusių atlyginimų ir kartu gyventojų pajamų mokesčio, taip pat daugiau buvo surinkta turto mokesčio, žemės mokesčio. Kuomet lapkričio mėnesį biudžetą pradėjome balansuoti, įstaigos ir skyriai prašė 35 milijonų eurų, bet savarankiškomis funkcijoms yra skirta 24 mln. Eur“, – sakė S. Obelevičius ir akcentavo, jog pirmą kartą istorijoje iš 2022 metų į 2023-iusius buvo perkelta 5,5 mln. Eur sutaupyty lėšų ir tai leido subalansuoti biudžetą.

Be 2,5 mln. eurų viršplaninių lėšų, kita persikelto biudžeto dalis buvo neįvykdyti pirkimai, nes karo situacija išbalansavo rinkas ir ne tik viskas brango, bet ir kai kas dingo iš rinkos – pavyzdžiui, saulės kolektoriai, kuriems įsigyti buvome numatę 600 000 Eur. Šiais metais iš penkių užstrigusių saulės jėgainių projektų jau trys nupirkti.

Biudžetas – be skolų

Pasak S. Obelevičiaus, Anykščių rajone išlaidos labiausiai auga socialinėje sferoje.

„Jei 2018 metais socialinei sferai buvo skirta 5,5 mln. Eur, tai 2022 m. – jau 11 milijonų, švietimo socialinė ir švietimo sritis sudaro apie du trečdalius viso biudžeto“, – teigė meras ir pabrėžė, jog šiųmetis biudžetas yra be skolų. „Biudžete buvo numatyta 378 tūkst. Eur paskolų grąžinimui ir tie pinigai jau yra pervesti bankams, kad nereikėtų mokėti palūkanų“, – džiaugėsi S. Obelevičius.

Gyventojai autobusais ir toliau važiuos nemokamai

Pasak Anykščių rajono mero, be socialinės sferos ir švietimo, didžiausios išlaidos, kurios niekada iki šiol nebūdavo numatytos biudžete, – tai lėšos daugiabučių kiemams tvarkyti: „Tam numatyta 375 tūkst. Eur. Naujas projektas, pradėtas praėjusiais metais, – nuotekų tinklų kompensavimas: kai žmonės įsirengia septikus, gali kreiptis į savivaldybę ir gauti paramą. Tam nu-

matyta 40 000 eurų“, – sakė Anykščių rajono savivaldybės meras.

Praėjusiais metais Anykščių rajone keleiviai vietinio susisiekimo autobusais ėmė važinėti nemokamai. Šiais metais lengvatiniam keleivių vežimui yra skirta 600 000 Eur – rajono gyventojai ir toliau bus vežiojami nemokamai.

„Situacija yra prasta, nes vežimo bendrovės atsisako tarp miestinių reisų: jų buvo atsakyta į Panevėžį, Vilnių, Kauną. Į tai sureagavome ir 5.30 val. paleidome autobusą į Panevėžį per Troškūnus bei į Ukmergę, kad žmonės suspėtų į autobusus, kurie važiuoja į Vilnių ir Kauną“, – kaip rajono savivaldybė išsprendė pavėžėjimo problemas, pasakojo S. Obelevičius.

Bus tvarkomos gatvės

Dideli pinigai yra numatyti ir gatvėms tvarkyti. Vienas iš tokių didelių projektų bus Troškūnų gatvės projektas. Didelė pinigų suma – apie vienas milijonas eurų – yra skirta Elmos gatvės statybai. Anykščių Skardžiaus, Sodų, Šepetiškio, Debeikiuose esančiai Surviliškio gatvėms remontuoti taip pat skirta keli šimtai tūkstančių eurų iš rajono biudžeto lėšų.

„Šiomet 190 tūkst. Eur yra numatyta skirti socialinio būsto remontui, 150 000 eurų – kofinansavimas Ramybės ir Pušyno kvartalų renovacijai. Miesto parke bus rengiamas mineralinio vandens grąžinys ir biuветė (numatyta 250 000 Eur), kopyčios aplinkos teritorijos tvarkymo projektui skirta 331 tūkst. Eur, gyventojų inici-

Anykščių rajono savivaldybės meras.

► Šiais metais biudžete buvo numatyta 375 tūkst. eurų daugiabučių kiemams tvarkyti: „Be socialinės sferos ir švietimo, tai didžiausios išlaidos, kurios niekada iki šiol nebūdavo numatomos biudžete“, – sakė Anykščių rajono savivaldybės meras Sigitas Obelevičius.

atyvoms arba dalyvaujamajam biudžetui skirta 40 000 eurų. Įstatiniam kapitalui didinti Anykščių baseinui numatyta 30 000 eurų, UAB „Anykščių šilumai“ – 80 000 Eur, UAB „Anykščių vandenims“ – dar 180 000 eurų“, – kur bus panaudoti rajono savivaldybės biudžeto pinigai, vardijo S. Obelevičius.

Vaikų darželius renovuos privačios įmonės

Jau šiais metais bus pradėtas dviejų Anykščiuose veikiančių vaikų darželių („Eglutės“ ir „Žilvičio“) remontas. „Renovavimo darbai vyks pagal vadinamąjį valstybės ir privataus kapitalo partnerystės principą. Darželių renovacija gali kainuoti iki 5 mln. Eur – tikslią sumą parodys pirkimai. Tai padarys privačios (ar privati) kompanijos už savo pinigus ir dar 10 metų įsipareigos darželius prižiūrėti. Mes per 10 m. tas investicijas pagal grafiką grąžinsime. Anykščiuose to dar nėra buvę“, – inovatyviais sprendimais džiaugėsi S. Obelevičius.

Anykščių rajone darbą pradėjo trečioji Greitosios medicinos pagalbos stotis

Anykščių rajone, Kavarsko mieste, darbą pradėjo nauja Greitosios medicinos pagalbos stotis. Sureagavę į skaudžius įvykius, nutikusius Anykščiuose, rajono vadovai bei Panevėžio GMP direktorė nusprendė įrengti trečiąją Greitosios medicinos pagalbos stotį rajone.

Pacientus pasieks greičiau

VšĮ Panevėžio miesto GMP stoties direktorė Rūta Ramoškienė, kuri inicijavo stoties Kavarske steigimą, džiaugėsi, kad viskas įvyko labai greitai ir sklandžiai: praėjusių metų pabaigoje ji susitiko su Anykščių rajono savivaldybės vadovais - meru Sigučiu Obelevičiumi bei vicemeru Dainiumi Žiogeliu, o jau šių metų pradžioje rajono savivaldybės tarybos sprendimu buvo pritarta papildomos greitosios medicinos pagalbos pastotės rajone įsteigimui.

Pasak R. Ramoškienės, nors įsteigti dar vieną greitosios pagalbos ekipažą Anykščių rajone mintis kilo jau anksčiau, tačiau pradėti šią iniciatyvą paskatino įvykiai, kuomet gaivinti per rungtynes mirštančio 39-erių metų krepšininko Beno Steponėno greitoji medicinos pagalba važiuo kone pusvalandį, nes abu ekipažai tuomet buvo išvykę pas kitus pacientus.

„Anykščiuose dviejų brigadų per mažai. Jei iš Panevėžio galime greitai atvykti į Raguvėlę, Juostininkus, tai kažkada į Kurklius važiuoame apie valandą. Norėjome dar vienos brigados čia, nes iš Panevėžio į kai kurias Anykščių rajono gyvenvietes labai toli važiuoti, – kalbėjo R. Ramoškienė. – Viską darome dėl gyventojų, pacientų ir darome taip, kad būtų patogiau ne mums, bet žmonėms. Anykščiai ir

▶ Kavarske jau budintis greitosios medicininės pagalbos automobilis turi visą reikiamą skubios pagalbos įrangą.

dabar yra mūsų, Panevėžio, padalinys. Todėl mums svarbi greita paslauga pacientams. Kad visus normatyvus įvykdytume, dar viena brigada buvo įkurta čia. Iš Kavarsko daug greičiau pasieksime atokesnes rajono vietas, taip pat, jei prireiktų, galime vykti ir į Taujėnus, esančius Ukmergės rajone“.

Pagalbos trūko

Rajono savivaldybės meras S. Obelevičius sakė, kad rajone greitosios medicinos pagalbos trūko. Jis tikisi, kad dabar situacija taps geresnė: „Anykščiuose gyventojų nėra daug, mums nepriklauso net ir tos dvi komandos, kurios buvo iki šiol, ir tai tik dėl išlygos, kad esame kurortinė teritorija. Tačiau pagal šią tvarką turėtų būti atsižvelgiama tiek į amžiaus vidurkį, tiek ir į teritorijos plotą. Dar vienas ekipažas rajone labai reikalingas, nes pasitaiko ne vienas atvejis, kuomet žmogus tiesiog nesulaukia pagalbos, ir tai tikrai ne dėl medikų kaltės“.

„Kad pagalbos trūkumas yra, pastebėjome seniau. Tačiau taip, tie įvykiai, kuomet greitoji pagalba atvykti

nespėja, tik paskatino nuvažiuoti su pasiūlymu pas merą, vicemerą. Labai džiaugiamės, kad jie į tai pažiūrėjo geranoriškai ir su visa rajono tarybos pagalba mes labai greitai viską padarėme“, – kalbėjo R. Ramoškienė.

„Didžiausias stebuklas buvo, kad per mėnesį atsiskaitėme su paštu, kurio patalpose dabar budi paramedikai. Džiugu, kad nebereiks peikti greitosios, jog ši neatvažiuo laiku“, – pridūrė rajono mero pavaduotojas Dainius Žiogelis.

Budi modernus greitosios pagalbos automobilis

Greitosios medicinos pagalbos automobilis, kuris nuo šiol iš Kavarsko vyks pas pacientus, turi visą reikiamą modernią įrangą: deguonies balionus, siurbtuvus, dirbtinį plaučių ventiliatorių, defibriliatorių, švirkštinę pompą, įrangą vaikams.

„Vien defibriliatorius kainuoja 30 tūkst. eurų. Pati mašina kainuoja apie 90 000, įranga – 60 000 eurų. Viską perkame savo įstaigos lėšomis“, – sakė R. Ramoškienė.

Pasak R. Ramoškienės, naujoji komanda, kuri nuo šiol budės Kavarske, yra suformuota iš 9 darbuotojų, o pasikeisdami nuolat budės du arba trys paramedikai. Patalpos paramedikams Kavarsko seniūnijos pastate buvo įrengtos Panevėžio GMP lėšomis.

Savivaldybių gerovės indeksas: Utenos regionui džiaugsmo nedaug

Vilniaus politikos analizės institutas paskelbė 2022-ųjų metų savivaldybių gerovės indeksus, sudarytus pagal viešai prieinamus 2021 metų oficialiosios statistikos duomenis.

Nė viena Utenos regiono savivaldybė negali pasigirti aukšta gyvenimo kokybe. Beveik visi (net pavieniai) savivaldybių rodikliai priskiriami vidutinei šalies savivaldybių arba „vėluojančiųjų“ grupei.

Per metus Utenos regionui nepavyko atsikratyti turinčio pačią fiziškai nesaugiausią savivaldybę vardo, tačiau tokia pripažinta ne ta pati kaip pernai, bet kita savivaldybė.

... Rytis Kulbokas >

Šiomet institutas nebeskelbia vietų, kurias pagal rodiklius užima savivaldybės, skelbia tik indekso, kurį sudaro 5 komponentai, skaičių. Rodikliai vertinami balais nuo 0 iki 10. Kuo aukštesnis balas, tuo geresnė srities padėtis rodo oficialūs statistiniai duomenys. Ir atvirkščiai – žemi balai liudija blogą savivaldybės padėtį.

Indekse savivaldybės suskirstytos į grupes pagal pobūdį. Visos Utenos regiono savivaldybės pateko į kaimiškųjų arba urbanizuotųjų savivaldybių grupes. Be minėtų grupių, dar išskiriamos didžiųjų miestų, kurortų ir žiedinių savivaldybių grupės.

Savivaldybės vertintos pagal 5 komponentus: socialinį saugumą, fizinį saugumą, ekonomikos gyvybingumą, švietimo kokybę, demografiją. Kiekvienas komponentas apibrėžtas kriterijais, pagal kuriuos apskaičiuojama komponento vertė balais.

Šalies savivaldybių gerovės indekse aukščiausiu balu įvertinta Vilniaus miesto savivaldybė, surinkusi 6,5 vertės bendrąjį balą. Prasčiausiai – Pagėgių ir Kalvarijos savivaldybės, įvertintos po 2,2 balo.

Utenos regione aukščiausią indekso balą gavo Utenos rajono savivaldybė – 3,8 balo. Nė viena kita regiono savivaldybė trijų balų vertės nepasiekė.

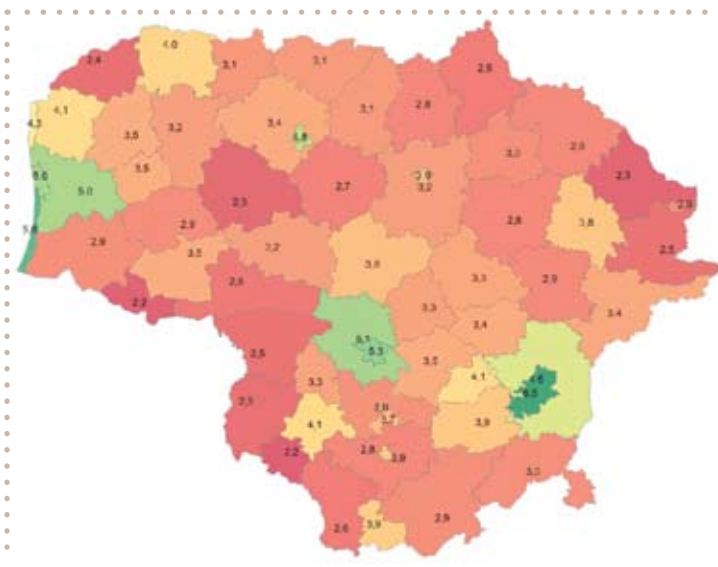
Visagino ir Molėtų rajono savivaldybės surinko po 2,9, Anykščių rajono – 2,8, Ignalinos rajono – 2,5 ir Zarasų rajono savivaldybė – 2,3 balo.

Pastarosios dvi savivaldybės priskirtos „vėluojančiųjų“, t.y. atsiliekančiųjų nuo šalies vidurkio, grupei. Visos kitos regiono savivaldybės priskirtos prie vidutinių.

Kaip atrodo Utenos regiono savivaldybės pagal skelbiamus kriterijus?

Socialinio saugumo srityje, kuri skaičiuojama pagal socialinės paramos gavėjų, nemokamą maitinimą gaunančių vaikų skaičius, moterų / vyrų užimtumo santykį ir skurdo rizikos lygį, geriausiai regione pasirodė Utenos rajono savivaldybė – 4,1 balo. Ji ryškiai aplenkė kitas savivaldybes: Molėtų įvertinimas – 3,4, Anykščių – 2,6, Visagino – 1,9, Zarasų ir Ignalinos – 1,7 balo. Urbanizuotųjų savivaldybių grupėje, kuriai priskirtas Visaginas, ši savivaldybė liko paskutinėje vietoje.

Fizinio saugumo srityje, kuri apskaičiuojama pagal saugumą keliuose, nusikalstamumo lygį, medicinos pagalbos prieinamumą ir mirštamumą nuo neužkrečiamų ligų, geriausiai įvertinta Visagino savivaldybė – 3,6 balo: šalyje ji tarp urbanizuotųjų teritorijų yra antra. Utenos rajono rodiklis – 3,2,

► Vilniaus politikos analizės instituto sudarytas 2022 Lietuvos savivaldybių gerovės indeksas. Kuo spalva indekse raudonesnė, o skaičius mažesnis - tuo padėtis savivaldybėje blogesnė.

Anykščių (praėjusių metų indekse ši savivaldybė įvertinta kaip pati fiziškai nesaugiausia savivaldybė) rodiklis ūgtelėjo iki 2,6 balo. Molėtai ir Ignalina surinko po 2,1 balo, o blogiausiai įvertinta Zarasų rajono savivaldybė – 1,3 balo. Ji, kartu su Kalvarijos savivaldybe, pasidalijo pačios fiziškai nesaugiausios savivaldybės „titulu“ šalyje. Ekonomikos gyvybingumas – vienas iš skaudžiausių rodiklių Utenos regionui. Rodiklį sudaro vidutinis (NETO) atlyginimas, smulkiųjų ir vidutinių įmonių skaičius, bendras veikiančių įmonių skaičius, tiesioginio užsienio investicijos, užimtumo lygis (16 – 65 metų grupėje). Nė viena savivaldybė šioje srityje nepasirodė gerai. Geriausiai įvertinta Utenos rajono savivaldybė – 2,4 balo. Visagino – 2,1, Molėtų – 1,6, Ignalinos – 1,4, Anykščių – 1,0, o, kaip ir fizinio saugumo srityje, skaudžiausiai šalyje atrodo Zarasų rajono savivaldybė – 0,2 balo. Palyginimo dėlei - lyderė, Vilniaus miesto savivaldybė, surinko 9,3 balo. Kitas itin skausmingas rodiklis

Utenos regiono savivaldybėms – sveikoji demografija. Jį sudaro demografinės senatvės koeficientas metų pradžioje: pagyvenusių (65 metų ir vyresnio amžiaus) žmonių skaičius, tenkantis šimtui vaikų iki 14 metų amžiaus), ir NETO migracija (balansas tarp atvykusiųjų ir išvykusiųjų asmenų 2021 metais). Net dvi regiono savivaldybės (Anykščių ir Ignalinos), surinkusios po 0,6 balo, užėmė paskutines vietas tarp visų šalies savivaldybių. Tiesa, prie jų kompanijos su tokiais pat balais patenka ir Biržų rajono savivaldybė. Kitos regiono savivaldybės surinko tokius balus: Visagino – 1,9, Utenos rajono – 1,6, Zarasų rajono – 1,2, Molėtų rajono – 1,1 balo. Regiono savivaldybes guodžia tik švietimo kokybė. Rodiklis apima šiuos kriterijus: mokyklos nelankymas, ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3–5 metų vaikų dalis, dalyvavimo NVŠ programose arba lankančių BUM būrelius, abiturso egzaminų - lietuvių kalbos ir matematikos - balai. Šioje srityje visų, išskyrus Visagino savivaldybę, rezultatai arba geresni, arba bent jau nenusileidžia šalies vidurkiui. Lyderė regione – Utenos rajono savivaldybė, surinkusi 7,8 balo. Anykščių ir Zarasų rajonų savivaldybės surinko po 7,1 balo, Ignalinos rajono – 6,7, Molėtų rajono – 6,2, o Visagino savivaldybė – 5,2 balo.

Zarasų ligoninė modernėja, o jos specialistai jaunėja

Nors Zarasų ligoninė jau dirba devintą dešimtmetį, ji, pasak direktoriaus Remigijaus Lamanausko, ne sensta, o modernėja: visai neseniai šioje ligoninėje pradėta atlikti akių vokų pakėlimo operacijas, taip pat įsigytas modernus šviesolaidis lazeris, kuriuo įstaigoje jau netrukus bus atliekamos venų, hemorojaus bei fistolių ir pilonidinių cistų operacijos. Dirbti į ligoninę atvyksta nemaža jaunų gydytojų.

Operacijos atliekamos lazeriu

Zarasų ligoninės direktorius R. Lamanuskas (nuotraukoje) džiaugėsi naujomis paslaugomis, kurias visai neseniai jo vadovaujama įstaiga ėmė teikti pacientams. „Gera žinia, kad praėjusių metų gale įstaigoje pradėta teikti nauja dienos chirurgijos paslauga – akių vokų pakėlimo operacija. Šią užkiritusių akių vokų, trukdančių regėjimui, problemą pacientams padeda išspręsti gydytoja oftalmologė Ona Garlaitė“, – apie operaciją, kurią dažnai tenka rinktis ne dėl grožio, o dėl sveikatos, pasakojo R. Lamanuskas. Jis džiaugėsi, kad neseniai chirurginėms operacijoms atlikti įsigijo ir Izraelio gamintojo šviesolaidį lazerį: „Šiuo inovatyviu lazeriu įstaigos Dienos chirurgijos skyriuje gydytojai chirurgai Roman Kartašov, Antanas Zadorožnas ir Artūras Vaičius galės pacientams atlikti venų operacijas, hemorojaus operacijas su vienkartinu anoskopu ir praktologiniu išvedikliu, fistolių ir pilonidinių cistų operacijas. Pirmąsias operacijas šiuo lazeriu planuojame atlikti jau kovo 2 dieną, o šią dieną mums padės Kauno klinikų Kraujagyslių chirurgijos skyriaus vadovas, docentas, kraujagyslių chirurgas Linas Velička.“

Ligoninėje – daug jaunų specialistų

„Zarasų rajono savivaldybės viešojoje įstaigoje Zarasų ligoninėje funkcionuoja Slaugos ir palaikomojo gydymo, Reanimacijos ir intensyvosios terapijos, Vidaus ligų, Priėmimo-skubiosios pagalbos, Fizinės medicinos bei ambulatorinės reabilitacijos ir Dienos chirurgijos skyriai,

Dienos stacionaro ir Spindulinės diagnostikos kabinetai bei Konsultacinė poliklinika, kurioje asmens sveikatos priežiūros paslaugas teikia kardiologė, neurologė, dermato venerologė, pulmonologė, urologas, oftalmologė, endoskopo tuojas, keturi echoskopuotojai, dvi endokrinologės, dvi akušerės ginekologės, du otorinolaringologai, du reabilitologai, du ortopedai traumatologai ir trys chirurgai“, – apie tai, kokias paslaugas galima gauti šioje ligoninėje, pasakojo R. Lamanuskas.

Anot R. Lamanausko, nors praėjusiais metais Zarasų ligoninė minėjo 85–metį, tačiau dažnai mėgstama sakyti, kad ji ne sensta, o jaunėja. „Didelės pastangos, dedamos jauniems specialistams pritraukti, duoda vaisių ir šiuo metu įstaigoje matome nemažą jaunų veidų. Labai džiaugiamės jaunaisiais gydytojais geriatrais – Vidu Šaviniu, kuris šiuo metu laikinai dirba Slaugos ir palaikomojo gydymo skyriaus vedėju, bei Dovydu Vitkumi, kuris šiuo metu dirba Priėmimo – skubiosios pagalbos skyriaus vedėju“, – apie jaunuosius specialistus kalbėjo ligoninės direktorius. – Taip pat šiame skyriuje dirba nuostabi gydytojų šeima: būsimasis šeimos gydytojas Skirmantas Krunkaitis, kuris 2024 metais baigs rezidentūrą ir planuoja kartu su žmona, vidaus ligų gydytoja Viktorija, likti Zarasuose.“

Šie jauni specialistai – ne vieninteliai, ketinantys pasilikti Zarasuose. R. Lamanuskas džiaugėsi, kad pavyko „prisijaukinti“ ir kitą jaunų medikų porą – kineziterapeutę Gabrielę Okuškaitę, dirbančią Fizinės medicinos ir ambulatorinės reabilitacijos skyriuje, bei jos gyvenimo draugą – vidaus ligų gydytoją Justą Grušauską, dirbantį Vidaus ligų skyriuje.

„Negalime nepaminėti, kad Vidaus ligų skyriaus vedėjos, vidaus ligų gydytojos Vidos Veronikos Rimševičienės, sukaupusios net 40 metų darbo patirtį Santarų klinikose, ir Justo Grušausko, dar tik pradedančio mediko kelią, derinys Vidaus ligų skyriuje džiugina šauniais rezultatais“, – apie puikiai dirbančią medikų porą kalbėjo R. Lamanuskas.

Ligoninės direktorius, kalbėdamas apie jaunąją gydytojų kartą Zarasų ligoninėje, nepamiršo paminėti ir ilgamėčių šios įstaigos darbuotojų, ne vieną savo gyvenimo dešimtmetį aidavusių darbui: „Didžiuojamės galėdami pasigirti ir tais gydytojais, kurių vardai neatsiejami nuo Zarasų ligoninės dėl jų brandos ir ištikimybės savo profesijai. Neurologė Svetlana Markina, kardiologė Janina Oznanskienė ir radiologė Ala Maniachina – tai gydytojos, kurios didžiąją savo gyvenimo dalį atidavė Zarasų ligoninei ir iki šiol joje teikia asmens sveikatos priežiūros paslaugas.“

Paslaugas gerins ir ateityje

„Matant įdėto įdarbio rezultatus ir tai, kokią naudą mūsų pastangos duoda pacientams, nenuleisime rankų ir toliau, – pažadėjo Zarasų ligoninės vadovas R. Lamanuskas. – Artimiausiuose planuose – Dienos geriatrijos stacionaro bei Geriatrijos kabineto steigimas: jame 60-mečiai ir vyresni žmonės, ypač kai jų senėjimas susijęs su keletu ūmių ar paūmėjusių lėtinių ligų, mažinančių paciento funkciją savarankiškumą (tokių Zarasų rajone yra labai daug), bus išsamiai geriatriškai ištiriami ir gydomi.“

Zarasų ligoninės kontaktai:

administracija tel.: (8-385) 30 588,
el. p. info@zarasuligonine.lt

Renovuotoje Ukmergės ligoninėje – modernios paslaugos

VŠĮ Ukmergės ligoninė – viena stambiausių ligoninių Rytų Aukštaitijoje, į kurią gydytis atvyksta ne tik ukmergiškiai, bet ir gyventojai iš aplinkinių rajonų. Atnaujintoje gydymo įstaigoje dirba specialistai iš Vilniaus, Kauno, taip pat ir iš Anykščių. Modernia įranga gydytojai gali suteikti visokeriopą pagalbą į Ukmergės ligoninę atvykusiems pacientams.

Renovuotas Skubiosios pagalbos skyrius

2021 metų lapkričio 15 dieną VŠĮ Ukmergės ligoninėje atidarytas visiškai renovuotas Skubiosios pagalbos skyrius, kuriame pacientams pagalba suteikiama greičiau ir profesionaliau. „Skubiosios pagalbos skyriuje po rekonstrukcijos 434 kv. metrų ploto patalpose įrengti du atskiri įėjimai, daugiau ligonių apžiūros patalpų, izoliatorius, intensyvaus gydymo–reanimacijos palata, naujos šešių vietų ligonių stebėjimo palatos, kuriose prie visų lovų įrengti stebėjimo monitoriai, – renovuotu skyriumi džiaugėsi Ukmergės ligoninės direktorius Rimvydas Civilka, – Turime ir centrinį monitorių gydytojų poste, kuris leidžia medikams stebėti visų skyriaus ligonių elektrokardiogramas, kraujo spaudimą ir kitas gyvybines funkcijas, o telemedicinos pagalba gydytojai turi galimybę konsultuotis su Santaros klinikų specialistais. Taip pat įrengta elektroninė pacientų eilių valdymo sistema, nauji liftai pacientams.“

Dar viena naujovė – pernai įrengtas ir atidarytas atskiras priimamasis pacientams, guldomiems planine tvarka į stacionarą.

„Atskyrus planinių ir skubių pacientų srautus, sumažėjo Skubiosios pagalbos skyriaus apkrovimas, trumpėja laukimo laikas. Ukmergės Skubiosios pagalbos skyrius paslaugas teikia 24 valandas per parą visus metus, vidutiniškai per metus čia pagalba suteikiama apie 15 tūkst. Ukmergės ir aplinkinių rajonų gyventojų“, – sakė R. Civilka.

Didžioji dalis skyriuje dirbančių gydytojų yra skubiosios pagalbos gydytojai, dirba aukštos kvalifikacijos slaugytojai ir slaugytojų padėjėjai.

Operacijoms – moderni aparatūra

2020-aisiais sėkmingai užbaigtas projektas

► Ukmergės ligoninėje per metus atliekama apie 1700 operacijų.

„VŠĮ Ukmergės ligoninės Operacinio bloko patalpų kapitalinis remontas“: 747 kv. metrų plote įrengtos trys šiuolaikinės operacinės su pagalbinėmis

patalpomis.

„Operacinis blokas įkurtas šiuolaikinio Reanimacijos skyriaus kaimynystėje, dėl to vienoje erdvėje galime teikti visas antrinio lygio chirurginės pagalbos paslaugas. Operacinėse sumontuota naujausia lazerinė, laparoskopinė operavimo aparatūra, ypač vertinga naujausiu

► Renovuotos bei modernios Skubiosios pagalbos skyriaus patalpos.

► Ligoninėje veikia modernus tomografas.

technologijų anesteziologinė aparatūra, kuri vaistų pompa narkotines medžiagas dozuoja mikrogramo tikslumu, atsižvelgiant į specialių daviklių, fiksuojančių narkozės gylį, rodiklius. Anesteziologas nutraukia narkozę vos tik pasibaigus operacijai, be jokių pasekmių žmogaus organizmui“, – apie naujoves Ukmergės ligoninėje pasakojo jos vadovas R. Civilka.

Operaciniame bloke per metus atliekama apie 1700 operacijų. Jų atliekama įvairių: kraujagyslių chirurgijos operacijos (kojų venų lazerinės operacijos, kojų venų atvirosios chirurgijos operacijos), pilvo ir bendrosios chirurgijos operacijos (tulžies pūslės akmenligė, įvairios srities pilvo, kirkšnies išvaržos), laparoskopinės kirkšnies išvaržos operacijos, lipomos, proktologinės lazerinės operacijos, proktologinės atvirosios chirurgijos operacijos. Odos ir poodžio auglių – lipomų, epiderminių cistų, hemangiomų – šalinimo, taip pat ortopedijos traumatologijos operacijos: kelio ir klubo sąnarių keitimas – protezavimas, kelio sąnario artroskopinės meniskų operacijos, riešo kanalo, pėdų deformacijų operacijos. Atliekamos ir ginekologinės operacijos: diagnostinės ir gydymosios histerektomijos ir abrazijos, gimdos kaklelio kolposkopija, biopsija, konizacija, taip pat LOR operacijos – endoskopinės nosies ir sinusų, nosies pertvaros plastinės operacijos, tonzilių bei adenoidų šalinimas.

„Operacijos atliekamos moderniausia įranga ir naujausiais metodais, kad pacientui sukeltų kuo

mažiau nepatogumų ir jis galėtų kuo greičiau grįžti į įprastą gyvenimą: po dienos chirurgijos operacijos pacientas išleidžiamas į namus tą pačią arba kitą dieną“, – sakė R. Civilka.

Teikiama pagalba raidos sutrikimų turintiems vaikams

2021-aisiais Ukmergės ligoninėje pradėtos teikti vaikų raidos sutrikimų ankstyvosios reabilitacijos paslaugos (VRSAR), kurių tikslas – teikti ankstyvąją, kompleksinę, specializuotą antrinę asmens sveikatos priežiūrą vaikams turintiems raidos sutrikimų, jų tėvams ar globėjams.

„Paslaugos teikiamos vaikams nuo 0 iki 7 metų amžiaus, turintiems šeimos gydytojo, vaikų ligų gydytojo ar kitų gydytojų specialistų siuntimą gydytojo socialinio pediatro konsultacijai. Mūsų ligoninėje teikiamos gydytojo konsultacijos ir vaikų raidos sutrikimo ankstyvosios reabilitacijos dienos stacionaro paslaugos naujose, specialiai pritaikytose patalpose. Ligoninėje veikia Ankstyvosios vaikų reabilitacijos poskyris, teikiantis ambulatorines asmens sveikatos priežiūros paslaugas. Per vienerius metus Ukmergės ligoninės Ankstyvosios vaikų reabilitacijos poskyris pagalbą suteikė per 100 šeimų, auginančių vaikus su raidos sutrikimais“, – kalbėjo ligoninės direktorius R. Civilka.

VRSAR gydytojas konsultacijos metu įvertina tėvų nusiskundimus, vaiko raidą, medicininę vaiko ligos istoriją, biologinius, genetinius, socialinius rizikos veiksnius ir esant poreikiui šeimą gali nukreipti dienos stacionaro paslaugoms gauti arba kitų gydytojų specialistų konsultacijai, pavyzdžiui, gydytojo vaikų neurologo, gydytojo vaikų ortopedo – traumatologo ir kt.

Šiame skyriuje dirba daug specialistų: socialinis pediatras, medicinos psichologas, logoterapeutas,

ergoterapeutas, kineziterapeutas, socialinis darbuotojas.

Naujas tomografas – tikslesnės diagnostės

2020 metais VšĮ Ukmergės ligoninėje įdiegtas Japonijos gamintojo „Hitachi“ kompiuterinis tomografas „Supria“ – nauja, moderni 128 sluoksnių diagnostinė sistema, pasižyminti pažangiausiomis technologijomis.

Pasak R. Civilkos, tyrimai naujoje diagnostinėje sistemoje atliekami žymiai greičiau, efektyviau diagnozuojami viso kūno (galvos smegenų, kaklo, stuburo, krūtinės, pilvo, dubens, galūnių ir kitų sričių) sveikatos sutrikimai.

„Tomografe įdiegtos naujausios technologijos, mažinančios jonizuojančios spinduliuotės apšvitą. Mažiausią apšvitą vaikams užtikrina specializuoti pediatriniai tyrimų protokolai. Pažangiausias vaizdų apdorojimo bei metalo artefaktų šalinimo funkcijos įgalina gauti šiuolaikišką diagnostinių vaizdų kokybę bei leidžia gydytojams pastebėti bei vertinti mažiausius pakitimus. Naujasis kompiuterinis tomografas taip pat pasižymi itin dideliu skenavimo įrenginio angos diametru (75 cm), stalu, leidžiančiu atlikti tyrimus pacientams iki 227 kg svorio – galima lengvai atlikti tyrimus antsvorio bei klaustrofobijos sutrikimų turintiems pacientams. Užtikrinamas kokybiškas ir efektyvus kompiuterinės tomografijos tyrimų paslaugos suteikimas ne tik Ukmergės, bet ir aplinkinių rajonų gyventojams“, – apie modernų tomografa pasakojo R. Civilka.

Modernus Radiologijos skyrius ligoninėje veikia visą parą, jame tyrimai atliekami ne tik nauju kompiuteriniu tomografijos aparatu, bet ir skaitmeniniu rentgeno aparatu, skaitmenizuotu mamografu, nauju aukštos klasės didelio tikslumo ultragarso aparatu. Teikiama nauja paslauga: mokamas dantų kompiuterinės tomografijos tyrimas (gavus gydytojo odontologo siuntimą).

„Darbuotojai didelį dėmesį kreipia į paciento poreikius: visada stengiasi sukurti pacientui patogią, komfortišką aplinką bei tyrimus atlikti, įvertinti kaip įmanoma greičiau ir profesionaliau. Skyriuje dirba patyrę gydytojai, kurie darbuojasi ne tik Ukmergės ligoninėje, bet ir pagrindiniuose Lietuvos gydymo/diagnostikos centruose, tobulinasi kursuose Lietuvoje bei užsienyje“, – apie specialistus, dirbančius Ukmergės ligoninėje, pasakojo jos direktorius Rimvydas Civilka.

Svečius sveikina ir egzotiškas paukštis

Burbiškio dvaro ansamblis XIX šimtmečio viduryje Lietuvos bei Lenkijos didikų pastatytas ir įkurdintas vos už keleto kilometrų nuo Rubikių ežero.

Šis neoklasicizmo epochos architektūros perlas nuo Anykščių nutolęs tik aštuonetą kilometrų. Įspūdinga dvaro išvaizda, jį supanti gamta, tačiau ne mažiau įdomi bei savita ir jo istorija. Keitėsi, bėgant laikui, ne tik dvaro savininkai, bet netgi paskirtis: pabuvęs maldos namais, veikęs kaip mokykla, šiandien, po restauracijos, jis prikeltas naujam gyvenimui ir vėl tapęs gražiausiu statiniu Anykščių krašte, žavinčiu išskirtinėmis erdvėmis. Restauruotame dvare įsikūręs viešbutis ypatingas, nes teikdamas šiuolaikines paslaugas drauge išsaugo pirmąją, subtilų ansamblio žavesį ir atitinka valstybės saugomam istoriniam paminklui keliamus reikalavimus. Pasak dvaro atstovės komunikacijai Emilijos Čepauskaitės, ant iš ežero ištekančios Anykštos upelės kranto stovintį dvarą supa šimtmetis parkas, kuris, kaip ir visas dvaras, atviras besidomintiems krašto istorija bei norintiems pailsėti, pajusti praužusių amžių dvaro istorijos dvelksmą. Burbiškio kraštovaizdžio architektūros draustinis įtrauktas į Europos paveldo lankytinų objektų sąrašą.

► Burbiškio dvaro ansamblis, įsikūręs kairiajame Anykštos upelės krante.

► Kristaus skulptūrą atkūrė dvaro savininkas Jacekas Venclovavičius.

Dvaras priklausė universitetui

Vilniaus vaivadijos 1690 m. Dūmų sąrašė, kaip teigiama Anykščių krašto

vietovių žinyne, pažymėta, kad Ukmergės apskrityje esantį Burbiškio dvarą su penkiais valstiečių kiemais

► Paskutinė Burbiškio dvarininkė Liudvika Onoškytė Venclovavičienė 1930 m.

valdė Punsko išdininkas Trojanas Nepokojčickis, po trijų dešimtmečių dvaras jau priklausė Vilniaus universitetui, o jo valdas prižiūrėjo jėzuitas Motiejus Voroničius. Dvarui priklausė Burbiškio, Niūronių ir Vozgėlių kaimai. 1773 – aisiais, panaikinus Jėzuitų ordiną, dvaro savininku tapo Ukmergės seniūno sūnus Stanislovas Ivanoivskis, o 1784 m. jis atiteko Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės kariuomenės leitenantui Piščailai.

XIX a. pradžioje dvaro sodybą valdė Ivas Venclovavičius, su kurio palikuonimis dvaro istorija, galima sakyti, susijusi iki pat šių dienų. Jo sūnus Anupras Venclovavičius, gimęs 1830 m. ir gyvenęs vos 53 metus, 1853 m. ir pastatė neoklasicistinio stiliaus rūmus, kuriais, neseniai restauruotais, grožimės iki šiol. Šalia dvaro, ant Anykštos kranto, buvo įveistas 5 ha parkas. 1858 m. Anupras ir Filipina Venclovavičiai tuometinėse Anykščių kapinėse pastatė giminės koplyčią-mauzoliejų, kurio istorija literatūros klasika A. Vienuolį Žukauską įkvėpė parašyti vieną geriausių jo apysakų „Vėžys“. Pertvarkyta ir restauruota koplyčia Anykščiuose tebestovi iki šiol: šiuo metu joje įsikūręs

► Cigarų kambaryje cigarai laikomi dvaro maketo stalčiuukuose.

Pasaulio anykštėnų kūrybos centras, kuriame eksponuojamos įvairios parodos, vyksta koncertai. Beje, A.Venclovavičius dalyvavo 1863 m. sukilime, buvo nuteistas 10 metų katargos, neteko bajoro privelegijų.

Nuo senų senovės ant patvenktos Anykštos veikė dvaro malūnas, kurį XX a. pradžioje nuo-

mojosi anykštėnas Juozas Vilnonis. Dėl įrengtos malūno reikmės užtvankos Anykšta užliedavo Klykūnų, Rubikių ir Šiaulių kaimų pievas, tad 1905 metais, tautinio sukilimo metu, įpykę kaimiečiai malūną sudegino. Kiek vėliau malūną

► Koncertas Burbiškio dvare 2005 m. rugpjūčio 5 dieną.

► Dvarą juosia parkas, kuriame auga išpūdingos formos medžiai ir saugotini augalai.

naujoje vietoje pastatė savanoris Juozas Vilnonis. Malūno užtvankos likučiai ir senasis malūnas dabartiniam dvarui nebepriklauso, nors, pasak E. Čepauskaitės, dvarui būtų pravartu malūną įsigyti, atstatyti užtvanką, nes ir dabar šalia dvaro esančią Anykštos pakrantę tvarko dvaro žmonės, o nusekusiame tvenkinyje karštomis vasaros dienomis maudosi dvaro gyventojai.

1923 m. surašymo duomenimis, dvare buvo 19 sodybų, 334 hektarai žemės, dvarą valdė minėto Anupro sūnus Danielius Venclovavičius. Po 1926 m. žemės reformos dvaras tapo Burbiškio kaimu, dalis jo žemių buvo išdalytos daugiau kaip 20 – iai savininkų, tarp kurių buvo Lietuvos savanorių, iš dvaro gavusių po 7 ha žemės. 1932 m. Danieliaus našlė Liudvika Venclovavičienė dvarą su 81.77 ha žemės pardavė ūkininkui Petriui Kriaučioniui, kuris po metų dvaro rūmus su 8 ha žemės pardavė iš Amerikos grįžusiam kunigui Pranciškui Zabielai. Beje, pasiliktose žemėse ir ūkiniuose pastatuose P. Kriaučionis ūkininkavo, vėliau pastatuose ir jo žemėse šeimininkavo „Pergalės“ kolūkis, o atgimimo metais ūkininkas jam priklausiusias valdas susigrąžino. Dvaro pastatus įsigijęs kunigas Pr. Zabiela nesnaudė – šiaurės rytinėje dvaro pusėje jis įrengė bažnyčią, ir kleboniją, o vakarinėje - pradinę mokyklą. 1933

► Restauratoriai lubose aptiko ir atidengė senovinį piešinį.

► Dvaro atstovė komunikacijai Emilija Čepauskaitė dvaro restorane gyvenančią papūgą meiliai vadina Žakučiu.

m. spalio 23 d. Panevėžio vyskupo įgaliotas Burbiškio Švč. Jėzaus širdies bažnyčią pašventino Leliūnų (Utenos raj.) klebonas-kanauninkas Antanas

Masaitis. 1942 m. bažnyčioje buvo pastatytas naujas stilingas altorius, o 1943 m., minint parapijos dešimtmetį, prie bažnyčios iškilo 4 metrų aukščio

Kristaus statula (Aut. Benjaminas Jakševičius), kuri vėliau buvo perkelta į Pr. Zabielos rūpesčiu įsteigtas Burbiškio kapines. Praeitame dešimtmetyje restauravus dvarą, įspūdingoji

► Eldorado salės sienas puošia tos pačios įmonės, dekoravusios dvaro patalpas ir XVIII – amė amžiuje, pagaminti tapetai.

dvaro skulptūra buvo atkurta... Šie metai jubiliejiniai ir visai parapijai – ji švęs 90 metų sukaktį.

nacionalizuota, parapijos patalpos atimtos, aštuonerius metus apie pusantro tūkstančio parapijos tikinčiųjų meldėsi mažoje medinėje koplytėlėje, stovėjusioje Burbiškio kapinėse,

Sovietinei valdžiai neįtikėjo bažnyčios ir mokyklos duetas, tad bažnyčia buvo

► Laikrodis, atkeliavęs į restauruotą dvarą iš Belgijos.

► Mokyklinė klasė mena daugiau kaip pusę amžiaus dvare veikusią mokyklą.

► Dvaro interjere - senoviniai veidrodžiai, skulptūrėlės.

kol kunigo Alberto Ulicko iniciatyva bažnyčia buvo įrengta klojime, įsigytame iš Povilo Meškausko, ten ji veikia ir iki šiol. 1949 – aisiais į dvarą buvo įkelta mokykla - pradžioje septynmetė, po to - aštuonmetė, vėliau pradinė, kol pastaroji buvo uždaryta, pristigus mokinių. Tai, kad dvare buvo mokykla, padėjo išsaugoti dvaro vertybes. Mokyklą uždarius, kurį laiką meno vertybėms buvo iškilęs pavojus. Apie 2008 – uosius buvo pavogta viena koklinės krosnies kolona. Vienu metu 5 proc. dvaro akcijų netgi valdė Anykščių rajono savivaldybė. Dvaro rūmai ir oficina buvo gražinti Panevėžio vyskupijai, kuri ilgai nedelsusi pardavė privatiems asmenims, o ūkiniai pastatai liko P. Kriaučionio šeimai. Dvaro savininkais tapusi uždaroji akcinė bendrovė „Livintus“ 2011 – 2014 m. įgyvendino dvaro rūmų ansamblio restauravimo ir

pritaikymo turizmui projektą, kuriam beveik 5 milijonus litų skyrė Europos Sąjunga.

Poilsiautojus sveikina ir papūga Žakas

Paklausta, kiek lėšų buvo investuota į dvaro restauraciją ir kas yra realieji jo savininkai, E. Čepauskaitė sakė, kad tikrasis savininkas yra skulptorius Jacekas Venclovavičius. „Jo kūrinių galima pamatyti vaikščiojant parko alėjomis, tarp jų ir dvaro savininko atkurtą Kristaus skulptūrą - sakė E. Čepauskaitė. - Dvare veiklą vykdo uždaroji akcinė bendrovė „Fargera“. Pirmajame centrinių rūmų aukšte

► Meno vertybė - kokliniai židiniai - išliko per visus karus, suirutes.

įsikūręs restoranas, kuris žiemą nedirba, nebent aptarnauja dvare vykstančius pokylius. Autentiškai sutvarkytos pirmojo aukšto erdvės rodomos ir turistams. Pokylių salės, Cigarų kambarys mena dvariškąjį čia gyvenusiųjų stilių bei laiko leidimo būdą, o viename kambaryje įrengta mokyklinė klasė - pagarbus liudijimas ir duoklė daug metų čia veikusios mokyklos atminimui. Beje, joje pernai buvo įsikūrusi privati mokyklėlė, tačiau šiuo metu ši patalpa tarnauja kaip muziejinė ekspozicija. Antrame aukšte yra 13 gyvenamųjų kambarių. Dažniausi dvaro lankytojai ir poilsiautojai atvyksta iš Vilniaus, Kauno, kitų didžiųjų Lietuvos miestų, tačiau sulaukiame svečių ir iš Lenkijos, Ispanijos bei kitų šalių. Nakvynė su pusryčiais 2 asmenims rūmuose kainuoja nuo 80 iki 250 eurų. Vienu metu mes galime priimti penkias dešimtis žmonių, tiek galime aptarnauti ir pokylių salėje. Dvaro priežiūra kainuoja nemažai, tačiau dvaras save išlaiko. Visą dvarą šildome išlikusiais autentiškais židiniiais, kurie yra saugomos meno vertybės. Dvare sezono metu dirba per dešimtį žmonių. Dvaro ūkiu, kūrenimu rūpinasi ūkvedys Valerijus, kuris, beje, ir gyvena oficineje, kaip ir dar keli su dvaro aptarnavimu susiję žmonės. Oficineje Burbiškio parapijos 90 – ečiui tikimės įrengti ir bažnytelę. Dvaro gimtadienį ruošiamės švęsti liepos 4 – ają. Dvare vyksta ekskursijos, edukacijos, koncertai, Anykščių vyno degustacijos, susitikimai su žymiais žmonėmis, į kuriuos gali patekti visi norintys, įsigiję bilietą. Vienas iš paskutinių mūsų svečių – profesorius, istorikas, televizijos laidų vedėjas ir keliautojas Alfredas Bumblauskas skaitė paskaitą „Kaip ir kodėl Putinas savinasi Ukrainą“.

Paklausta apie dvaro santykius su vietiniais gyventojais, E. Čepauskaitė papasakojo ir linksmy istorijų. Pasak jos, dvaras atviras visiems, jo nejuosia jokia tvora, tad pasivaikščioti parko, kuriame auga kelios dešimtys vertingų ir

d v a r a i

saugotinių augalų, gali visi norintys, tačiau vietinių čia sutinkama retokai, nebent turi atvykusių svečių. „Dvare gyvena ir, galima sakyti, yra jo sargybiniai, šveicarų aviganė Bela ir Rytų Europos aviganis Bufolas. Jie taikūs, tačiau kartais pasprunka ir burbiškiečiai retsykais skundžiasi, kad jie gaudantys jų vištas, - šypsodamasi pasakojo E. Čepauskaitė. - Yra tekę už jų išdaigas

atsilyginti, tačiau tikimės, kad šituo mūsų kaimynai nepiktnaudžiauja. Šunys draugiški, apie jų buvimą parke įspėja atitinkami ženkliai.

Dvaro restorano svečius ir čia užsukančius lankytojus pasitinka restorane gyvenanti spalvinga didelė papūga, mūsų meiliai vadinama

Žakučiu. Jam vos dveji metukai, tačiau Žakutis jau moka pasisveikinti, kartais iš poilsiautojų nugirsta ir žodžių, kurių nederėtų kartoti vaikams, tačiau ką jau čia padarysi...“

Su E. Čepauskaite leidžiamės į ekskursiją po dvarą. Kiekvienas kampelis čia apstatytas autentiškais, aukcionuose pirktais senoviniais, dvaro istoriją atitinkančiais baldais. Iškilmingai atrodo Didžioji pokylių salė, kurioje kadaise veikė bažnyčia. Per 170 metų išlikę židiniai, kurių vienas lygiai toks, koks puošia ir Lietuvos Respublikos prezidentūrą, įspūdinga egzotiškoji Eldorado salė, kuri atkurta to pačio gamintojo, dekoravusio dvaro patalpas XVIII amžiuje, dar ir dabar veiklą vykdančio Prancūzijoje, pagamintu dekoru. Lankytojus ir dvaro svečius žavi Cigarų kambarys (cigarai laikomi meniškai pagamintame dvaro makete, atstojančiame cigarų dėžę), veidrodžiai, iš Belgijos atkeliavęs laikrodis, 12 vietų romantiška Kinų salė ir senovine elegancija dvelkiantys viešbučio kambariai...

► Viešbučio kambarys antrame dvaro aukšte dvelkia XVIII amžiaus elegancija.

-AF

► Didžioji pokylių salė.

Rūmai, kuriuose filmavo „Tadą Blindą“

Alantos dvaro priešistorė prasidėjo tada, kai 1436 metų birželio 28 dieną Lietuvos didysis kunigaikštis Žygimantas Kęstutaitis dokumentu patvirtino Vilniaus kašteliono Kristino Astiko dovio Alantos užrašymą žmonai Onai, tada, kai nuo XVI a. Astikai supirkinėdavo iš įvairių bajorų žemes aplink Alantą... Šiandien Alantos dvare įsikūrusi dailės galerija ir Palaimintojo Teofiliaus Matulionio muziejus.

... Jolanta Matkevičienė ➤

► Didžioji Alantos rūmų menė, vietinių dažniausiai vadinta Aktų sale, kur vykdavo svarbiausi renginiai. Joje išlikęs tų laikų židinytis.

► Alantos dvaro rūmai žiemą. Po 1993 m. kapitalinio rūmų remonto pasikeitė dvaro išorė: baltas priekinis fasadas prisiderino ir rusvą, plytinę spalvą, o 2022 –aisiais metais atstatytas 4 aukštų dvaro bokštas, kuriame ant stiebo suplevėsuodavo vėliava, įkeliama pavasarį, kai sugrįždavo dvaro ponas. Beje, Alantos dvare 1972 metais buvo filmuojamas serialas „Tadas Blinda“.

► *Edukacijų menė, kur ant autentiško stalo, rasto palėpėje, keičiant dvaro stogą, vyksta mėgavimasis kava, ragaujant ją iš porcelianinių puodelių. Molėtų krašto muziejaus filialo Alantos dvaro muziejaus - galerijos vyriausioji muziejininkė Jolanta Bimbirienė, vesdama edukaciją, ją susieja ir su Palaimintojo Teofiliaus Matulionio ekspozicija, kurioje taip pat esama porcelianinio puodelio... Palaimintasis porceliano puodelį iš Vatikano yra parvežęs savo krikšto dukrai.*

► *Aukštaitijos profesinio rengimo centro, kuriam priklauso Alantos dvaras, direktorius Vladas Pusvaškis puoselėja dvaro pastatus ir jų aplinką.*

XV a. pabaigoje – XVI a. pradžioje Astikai pasistatė mūrinius dvaro rūmus Virintos upės vingyje, bet buvę ir antrieji mediniai rūmai, kurių šiandien jau nelikę.

Viena kita liepa, atsiradusi iš menančių tuos laikus senųjų medžių, jų atspindys, likęs Virintos upelės tekėjime ir pavasarinis čiurlenimas galėtų papasakoti dvaro istoriją, kuri buvusi marga...

Kai Grigorijus Astikas XVI a. antroje pusėje susikompromitavo dėl slaptų ryšių su Maskvos pasiuntiniu Lietuvoje ir buvo apkaltintas Tėvynės išdavimu, pagarsėjo kaip vienas pirmųjų pinigų padirbinėtojų, buvo nuteistas mirties bausme, dvarą perėmė karalius Steponas Batoras.

Pats būdamas vengrų kilmės, 1581 m. dvarą perdavė savo tautiečiui, kariuomenės vadui Gabrieliui Bekešui, atsidėkodamas jam už narsą prie Polocko. Paskui dvarą Ona Astikaitė - Sanguškieinė susigrąžino iš Bekešo brolio Kasparo ir jį perdavė didikui Kristupui Radvilai. Ši giminė dvarą valdė iki XIX a. vidurio. 1828 m. Alantos dvarą nusipirko lenkų dvarininkas Tadeušas Pac-Pomarnackis.

1853 m. Pac-Pomarnackiai pastatė neoromaninių bruožų itališkos vilos stiliaus rūmus su apžvalgos bokštu - iš esmės tai, ką dabar turime ir vadiname Alantos dvaru.

Jei ne sovietmečio partiečių sprendimas, nežinia, ar dabar būtų galima taip džiaugtis ir gėrėtis šiuo dvaru. Mat tuoj po Antrojo pasaulinio karo valdžia likvidavo Alantos dvarą ir įsteigė jame žemesniąją žemės ūkio mokyklą. Įleista nauja gyvastis, kai rūmuose veikė pradinė mokykla, ūkio kontora, gyvenamieji būstai ir parduotuvė, neleido dvarui merdėti, o 1959-1973 metų kartos Žemės ūkio technikumui studentams ir dėstytojams šis laikotarpis tapo ypatingu - galimybė gyventi, dirbti ir mokytis dvare buvo suvokiama kaip prestižas ir garbė.

Kai technikumai išsikėlė į naujas patalpas, kuriose tebėra įsikūręs ir dabar, tik pakeitęs pavadinimą į

Aukštaitijos profesinį rengimo centrą, dvarui, galima sakyti, pasisėkė, nes jame liko technikumų gamybinės dalies kontora, dar ir šiomis dienomis tarnaujanti kaip mokymo bazė, o tai reiškia, kad dvaras yra gerosse ilgamečio šios mokymo įstaigos vadovo Vlodo Pusvaškio rankose, kuris rūpinosi ne viena šio pastato renovacija.

Pats metas praverti Alantos dvaro duris. Nors metas ne pats tinkamiausias.

Žiema nebuvo laikas, mėgstamas dvarininkų: šaltąjį ir tamsųjį metą jie praleisdavo Prancūzijoje ir tik pavasarį, kai išdžiūdavo keliai, ponai atvykdavo kariatose, kinkytose eikliais žirgais, pakaustytais blizgančiomis pasagomis, ir atsiveždavo asmeninį tarną - juoduką, kurį Alantos metraštininkas ir literatas Antanas Pivoras yra gražiai įpynęs į savo literatūrinius pasakojimus.

Nerasite to „negriuko“ nuotraukos dvare, bet galbūt jis lydės jus vaizduotėje, kai klausysite Molėtų krašto muziejaus filialo Alantos dvaro muziejaus - galerijos vyriausiosios muziejininkės Jolantos Bimbirienės pasakojimų apie Pac-Pomarnackių mėgtą egzotiką...

Muziejininkė Jolanta Bimbirienė yra tas žmogus, kuris bet kurią, išskyrus pirmadienį, dieną, net ir sekmadienį, jus pasitiks dvare, palydės jo koridoriais, supažindins su menėmis, virtusiomis galerija, muziejumi ar aktyvūs sale. O jei jūsų bus iki dešimties ir jūs atvyksite neplanuotai net sau patiems, Jolanta turės kuo jus pavaišinti ir nustebinti. Juk nevalia iš dvaro išleisti nepavaišintus. Tam pasitarnauja jos sumanytos edukacijos.

Kol dar nesame alkanai ir pavargę, – būtina pasižvalgyti po dvaro vidų.

Visko čia būta, rengta, organizuota: mokymai, kultūriniai renginiai, edukacijos. Šurmuliavo čia ir vestuvių pokyliai, ir išleistuvių klebesys, ir sutiktuvių, įkurtuvių jaudulus bei džiaugsmas...

Būta čia ir menininkų grupės „Baltos kandys“ atstovės Rasos Leonavičiūtės dirbtuvių, ir veltinio simpoziumo, ir parodų. Būta ir daugybės dailininkų plenerų, kuriuose, regis, mačiau ir nutapytą „negriuką“. Būta čia ir dailininkės Sigitos Maslauskaitės (dabartinė Lietuvos Respublikos ambasadorė prie Šventojo sosto), senelių krašte leidusios vasaras ir

galbūt puoselėjusios nuosavos galerijos ambicijas, bet pasitenkinusios tik tapybos studija dvare ir čia sukurtų paveikslų ekspozicijomis. Būta ir inscenizacijų, kuriose į Alantos dvarą atvažiuodavo ir išvažiuodavo pats ponas Pac-Pomarnackis, o jį įkūnydavo aktorius Remigijus Vilkaitis. Daugeliui būdavo pramoga pasidabinti tą laikmetį primenančiais apdarais, klausytis senosios dvaro muzikos, pamėginti šokti... Bet dvaro legendoms plėtoti dažniausiai imama ir pritrūkstama idėjų, laiko, žmonių ir... pinigų. Tačiau, giliai atsikvėpus, truputiuką „patingulius“ ar pameditavus, darbai vėl einasi kaip iš pypkės.

Dabar dvaras dar tik būdrauja, pamažu jaukinasi vasario šviesą, blyksničių languose, laukia pavasario ir naujos ekspozicijos.

Tačiau dvare yra ką veikti ir dabar. Tai kas, kad dailininką Vaidotą Žuką galima tik pamatyti ir išgirsti virtualiai, bet jo darbai galima gėrėtis gyvai, juos studijuoti, jausti...

„Vaidotas Žukas yra lyg daugiaplanis teatro personažas. Nesinori tarti dailininkas ar menininkas, nes toks pasakymas atvertų tik kelis šio veikėjo kultūrinius sluoksnius. Iš tikrųjų jis daro, kuria, žaidžia, projektuoja patį savo gyvenimą, kuris, susipindamas su kitomis biografijomis, kitų asmenų istorijomis, veikia ir formuoja šalia vykstančius gyvenimus, kurie savo ruožtu patys veikia Žuko gyvenimą, kaip tam tikrą meno formą“, – sako dailėtyrininkas dr. Vidas Poškus.

Ant buvusių dvaro menių sienų – ne tik Vaidoto Žuko paveiksliukai, bet ir jo bei minėto dailėtyrininko dr. Vido Poškaus mintys, įvedančios

► Menėse eksponuojami Vaidoto Žuko koliažai, piešiniai, tapyba, glazūruoti reljefai...

► Mėlynoji menė.

► Raudonoji menė.

arba išvedančios iš kūrybos pasaulio labirintų.

Molėtų rajono savivaldybė 2015 metais įsteigė Alantos dvaro dailininko, žurnalisto, kolekcininko, meno kuratoriaus Vaidoto Žuko galeriją. Šiai galerijai Vaidotas Žukas padovanojo 189 meno kūrinių kolekciją. Joje įvairių laikotarpių darbai: pradedant ankstyvuoju periodu, atspindinčiu maištaujančią menininko dvasią ir baigiant ramioju Alantos periodu.

Taigi, pagrindinis dvaro įveiklintojas šiandien yra Vaidotas Žukas, organizuojantis ir kuruojantis įžymių ar įdomių kūrėjų parodas. Tuomet dailininką ir galima sutikti dvare. Tačiau, manau, kur kas įdomiau su juo susitikti, kai jis tampa vasa-

► Menė su Pac-Pomarnackių portretais, kurie 2014 metais netikėtai buvo surasti M.K. Čiurlionio dailės muziejuje, o šandien puikuojaši ten, kur jiems ir dera būti, - portretuose nutapytų didikų namuose.

► „Ir vis dėlto, nors ir ką darytų Žukas, visa tai vyksta remiantis intuicija ir tapybine logika. Tapybinėje logikoje svarbiausias yra teisingas spalvų derinimas. Spalvos jo kūryboje derinamos įvairiais būdais – naudojant achromatines juodą ar baltą ir dažnai tarpinį – pilką variantą, lyg cementą, tarytum rišamąją kitų spalvų medžiagą, vieną šalia kitos siejant kontrastingas ir įvairiausias atspalviais kibirkščiuojančias spalvas (mėlyną, geltoną, raudoną), suteikiant taurų rusvą arba rausvą, arba raudonai rudą, atkeliavusį iš senosios tapybos, viską panarūdinant Danajos aukso lietuje“,- teigia dr. Vidas Poškus.

ros molėtiškiu ir apsigyvena už kelių kilometrų nuo dvaro esančioje savo sodyboje, kuri drauge yra ir jo studija. O išvykimai ir sugrįžimai primena ir Pac-Pomarnackio sezoniškumą...

Vaidoto Žuko įžvalgoms ir veiklumui priklauso ir Palaimintojo Teofiliaus Matulionio ekspozicija, 2018 metais įkurta dviejose antrojo aukšto menėse.

Sibiro kankinys, kovotojas už tikėjimo laisvę arkivyskupas Teofilius Matulionis gimė 1873 m. Alantos parapijoje, Kudoriškyje. Alantos kapinėse palaidota ir jo motina Ona. 2017 metais jis paskelbtas Palaimintuoju.

Ekspozicijoje – asmeniniai Teofiliaus Matulionio daiktai iš jo tarnystės ir tremties vietų, dokumentai, nuotraukos, laiškai... Beje, dvaro rūmų rūsyje yra ir Palaimintojo giminei, tautodailininko Jono Matulionio unikali drožinių bei etnografinių-techninių įrenginių modelių kolekcija.

Anot muziejinių Jolantos Bimbrienės, tiek Palaimintojo Teofiliaus Matulionio ekspozicija, tiek Vaidoto Žuko kūryba traukia lankytojus, o kai žmonės sužino apie naujas parodas, tai lankytojų dvare atsiranda dar daugiau, bet, suprantama, kad pagrindinis lankytojų srautas plūsta šiltuoju metų

laiku. Pavieniams lankytojams esą įdomu viskas, o tikslinės grupės turi savo siekius - arba pamatyti V. Žuko darbus (daug lankytojų sutraukia jo ankstyvoji kūryba), arba apsilankyti Palaimintojo ekspozicijoje.

Jolanta palieka mus pasižvalgyti po aštuonias menes, tapusias galerija, o pati eina virti kavos. Per tą laiką spėjame pavadinti menes pagal jų sienų spalvas, o favorite išsirenkame mėlynąją, tą su paukščiu. Bandau įsivaizduoti, kokia meditacija lauktų kiekvienoje jų, jei čia būtų pats Vaidotas Žukas...

Jolanta jau pasiruošusi. Kažkokių tik jai vienai žinomu būdu, pavaldėtu

► *Palaimintojo Teofiliaus Matulionio ekspozicija. Jolanta Bimbirienė džiaugėsi, kad tik Vaidoto Žuko dėka autentišką pavidalą atgavo salės parketas ir durys.*

iš močiutės Danutės Matelytės - Gražienės, pakračiusi kavą, virtų variniame inde, siūlo išsirinkti gražiausią porcelianinį puodelį, į kurį ir įpila kavos. Dar vaišina dvaro virtuvės desertu, kurio sudėtį reikia spėtinai nustatyti. Pasiseka jau antru bandymu, nors gyvenime nieko panašaus nebuvo tekę ragauti. Pirmojo karto sėkmė... Jolanta pasakoja apie tai, kaip „išstudijavusi lupa“

senąsias dvaro nuotraukas, susipažinusi su Pac- Pomarnackių kauptais daiktais, parsivežtais iš svečių šalių, ir nusprendusi atgaivinti dvaro ponų pomėgį – kaupti porceliano indus.

Tais laikais už 160 tūkstančių rublių buvo galima nusipirkti dvarelį, o porceliano kolekcija buvo įkainota

800 tūkstančių rublių... Dalį jų ponai išsivežė, bėgdami nuo Pirmojo pasaulinio karo negandų, o likusias vertybes išsinešiojo kaizerio armijos kareiviai, apsistoję Alantos dvare. Vargu ar kas bebuvu likę Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės mokomajai kuopai, apsisostojusiai dvare 1920 metais...

Šiandien alantiškiai visiems gali papasakoti, kad čia buvo filmuojamas ir televizijos filmas „Tadas Blinda“. Mat Alantos valsčiuje buvo gimęs aktorius ir režisierius Balys Bratkauskas. Jis ir įamžino dvaro rūmų erdves, režisuodamas „Tadą Blindą“ pagal Rimanto Šavelio romaną apie XIX a. garsųjį „svieto lygintoją“, sukurdamas pirmąjį lietuviškąjį keturių serijų nuotykių filmą.

► *Koridorius su laiptais, vedančiais į antrąjį aukštą. Jais kopė ne tik Pac-Pamarnackiai, bet ir „svieto lygintojas“ Tadas Blinda, įkūnytas aktorius Vytauto Tomkaus, kai dvare buvo filmuojama to paties pavadinimo kino juosta. Tais laiptais ne vieną dešimtmetį žmonės kopė ir tebekopia į biblioteką, įsikūrusią po svetingu šio rūmo stogu.*

Antazavės dvare – amatų centras, 7 parodos ir Platerytės dvasia

Antazavės dvarą, valstybės saugomą istorinę ir kultūrinę vertybę, esančią už dvidešimt kilometrų nuo Zarasų, prie kelio Zarasai-Rokiškis, dėl menininkų, amatininkų ir, svarbiausia, krašto istorija ir menais besidominčių lankytojų, prasmingam gyvenimui prikėlė Zarasų rajono savivaldybė. Pasak Zarasų turizmo ir informacijos centro projekto vadovo Ramūno Keršio, dvaro restauracija baigta pernai pavasarį. Po jos neoklasicistinio stiliaus dvaras tapo rajone gražiausiu, vienu labiausiai lankomų objektų Zarasų krašte, kurio erdvėse reziduoja menininkai, literatai, muzikai. Dvaro rūmų restauracija kainavo 1,8 milijono eurų, 600 tūkstančių skyrė Zarasų rajono savivaldybė. Pasak Zarasų rajono savivaldybės mero Nikolajaus Gusevo, dvaro atgaivinimas - vienas iš svarbesnių savivaldybės projektų, kuris turi didelę išliekamąją vertę. Daug buvo investuota ne tik į pastato sutvarkymą, bet ir į jo įveiklinimą, į bendrąją dvaro veiklos koncepciją. Tai gyvas projektas, skatinantis turizmą ir didinantis lankytojų srautus. Tai ir menininkų rezidencija, vieta skatinanti kurti ir burtis vietos tradicinių amatų edukatorius. Tai ir didelis Zarasų rajono savivaldybės administracijos specialistų, kurių darbas ir veikla prikėlė šį nykstantį, tačiau labai reikšmingą kultūros paveldo objektą, indelis. Toks dvaras – vienintelis išlikęs Platerių palikimas visame Zarasų rajone.

► Naujam gyvenimui prikeltas Antazavės dvaras.

„Pernai, birželio 17-ąją, dvare vyko didelė atidarymo šventė, kurios dalyvius sveikino ant žirgo įjojusi lietuviškoji Žana d'Ark, Lietuvos ir dar dviejų valstybių nacionalinė didvyrė Emilija Platerytė (trenerė Laura Nastajūtė), kurios giminė statė Antazavės dvarą ir bažnyčią“, - pasakojo R. Keršys. Jai dvare įrengta muziejinė ekspozicija. Šventėje būsiamam dvaro administratoriui, menininkui, Dusetų dailės galerijos direktoriui Alvydui Stauskui rajono savivaldybės meras Nikolajus Gusevas įteikė priėmimo aktą, kuriuo patvirtinama turto, perduodamo valdyti, naudoti ir disponuoti, patikėjimo teisė. Jo atrinkti autoriai savo parodomis puošia dvarą, kuris jau tapo ryškiu kultūros židiniu ne tik Zarasų krašte, bet Lietuvoje.“

Į skaidrų žiemos baltumą įsiliejęs dvaro rūmas, kurio centrinį fasadą puošia Platerių giminės herbas, ant stataus Zalvės ežero kranto atrodo tarsi atėjęs iš pasakos. Tikėtina,

kad vietovardžio pavadinimas kilęs iš hidronimo. Dvarą supa XVIII a. įkurtas apie 5 ha parkas, terasomis besileidžiantis prie ežero. Jame vyrauja vietiniai medžiai ir krūmai, išlikę klevų ir kaštonų alėjų fragmentai. Šalia pagrindinio dvaro pastato yra išlikę apie 1838-uosius metus statytas svirnas, rūsys, klojimo, tvarto liekanos.

Dvare mus pasitiko muziejininkė Deimantė Maciūtė. Pasak jos, XVI – XVIII a. pradžioje Antazavės žemės buvo Dusetų dvaro sudėtyje, jų savininkais buvo Radvilos, Rudaminai, Tyzenhauzai, Piotrovskiai. Antazavė minima 1650 metais, kai ją valdė Mikalojus Piotrovskis, apie 1686 metus perdavęs Jonui Andriui Plateriui (1626-1696), pradėjusiam bene ryškiausią dvaro istorijos tarpsnį, susijusį su keliomis Platerių kartomis. „Nuo 1783 metų dvarą valdė Liudvikas Plateris (1760-1788) su žmona Kunigunda Valavičiūte (1760-1788). Jie pastatė mūrinius dvaro rūmus (architektas Antanas Naglovskis,

a t m i n t i s

nors daugelyje šaltinių dvaro architektu įvardijamas Laurynas Suoka-Gucevičius), dvi ofcinas, užėigos namus, įkūrė parką. Kunigundos iniciatyva įsikūrė Antazavės miestelis, buvo pastatyta medinė bažnyčia. Dėl jos Kunigunda netgi važiavusi į Romą, pas popiežių. Tuo metu bažnyčią statyti buvo numatyta Aleksandravėlėje, tačiau grafienės pastangų dėka ji pirmiau buvo pastatyta Antazavėje pagal jos įgeidžius, kad atsikėlusiu ryte per miegamojo langus ją matytų. Išties ir dabar per buvusio miegamojo langus Dievo apvaizdos bažnyčią puikiai matome, - pasakojo muziejininkė. - Jų sūnus Pranciškus Ksaveras (1785-1840) dalyvavo 1812 metų Napoleono karo kampanijoje. Vedęs Aną Mohl iš Imbrado, tapo Emilijos Platerytės tėvu. Emilija, būsimoji Lietuvos nacionalinė didvyrė, gimė 1806 metais Vilniuje, grafų Platerių rūmuose, o tėvams išsiskyrus, su motina apsigyveno Liksnos dvare. Čia ją lavino samdytas mokytojas, vokiečių Volfas. Mergaitė puikiai mokėjo vokiečių, prancūzų kalbas, jos mėgstamiausia herojė buvo Žana d'Ark, žuvusi už savo tėvynę - Prancūziją. Liksnos dvaro savininkų sūnus, karininkas, išmokė Emiliją šaudyti, kautis kardu, durtuvu. Grafaitė buvo puiki jojikė, mėgo ilgas keliones,

Vilijos Visockienės nuotr.

► Pernai, birželio 17-gją, Antazavės Dievo apvaizdos parapijos klebonui vytautui Dageliui pašventinus dvaro pastatą, kaspiną iškilmingai perkirpo Zarasų rajono meras Nikolajus Gusevas, mero pavaduotojas Rimantas Jurevičius ir Kultūros centro Dusetų dailės galerijos direktorius Alydas Stauskas.

lankydavosi pas valstiečius. 1830 metais mirus motinai, labai išgyveno, ją ištiko depresija. Prasidėjus sukilimui prieš carinės Rusijos okupaciją, Emilija pajuto, kad išmušė jos valanda. Dienoraštyje įrašė, kad į sukilimą ją veda tėvynės meilė. Subūrusi bendraminčių grupę, prisijungė prie sukilėlių. 1831 metų kovo 25 dieną Antazavės dvaro kanceliarijoje Emilija parašė ugningą pareiškimą, kad savo noru išeina kautis dėl laisvės. Jį perskaitė bendraminčiams. Mūšiuose jaunoji sukilėlė pasižymėjo narsa, jai buvo suteiktas kapitono laipsnis. Deja, jos svajonės matyti tėvynę laisvą žlugo, sukilėliai pralaimėjo, Emiliją Platerytę 1831 metų gruodžio 23 dieną pakirto liga: slapta buvo palaidota senosiose Kapčiamiesčio kapinėse, ant paminklinio akmens iškalti žodžiai - „Sielą Dievui, gyvybę tėvynei atidavė.“

Garsas apie įžymią karžygę pasklido po Lietuvą, Lenkiją, Prancūziją, Latviją, menininkai stengėsi įamžinti jos atminimą. Antazavės dvare Zarasų krašto muziejus įrėngė ekspoziciją, skirtą E. Platerytei, kurioje ir jos garsiojo pareiškimo kopija (originalas saugomas Lenkijoje) bei žymių dailininkų sukurti jos portretai, 1831 ir 1863 metų sukilimų medžiaga, ginklai. Ši ekspozicija ypač aktuali šiandien, kai

agresorė Rusija neatsisakė tų pačių imperinių tikslų...

Dvaro paveldėtojai Liudvikai Platerytei (1818-1896) 1840 metais ištekėjus už majoro Pranciškaus Ledochovskio, dvaras 1896 metais atiteko jo dukrai Bogumilai Elžbietai, ištekėjusiai už barono Julijaus Kazimiero Liudviko Roppo, kurių dukra pirmoji į lietuvių kalbą išvertė ir išleido „Brolių Grimų pasakas“.

Pirmojo pasaulinio karo metais dvare įsikūrė vokiečių komendantūra, o 1918 metais įsitaisė bolševikų revoliucinis komitetas, buvo nusav-

► Ekspozicijoje – Emilijos Platerytės portretas (Dail. Tadas Lukoševičius).

► Antazavės dvaro deko detalė.

► Amatų centro keramikos dirbtuvėse (iš kairės) Zarasų turizmo informacijos centro projektų vadovas Ramūnas Keršys, dvaro kultūrinės veiklos vadybininkė Raimonda Gruzdienė, muziejininkė Deimantė Maciūtė ir visuomenininkas, Antazavės krašto muziejaus įkūrėjas Gytis Gruzdas.

► Antazavės dvaro koncertų salė.

inta ir vargšams išdalyta dalis dvaro turto. 1923 metų žemės reformos metu dvarui palikta 160 ha žemės, 1925 metais rūmai buvo remontuoti, dekoruoti kambariai.

1936 metais arkivyskupo Eduardo von Roppo iniciatyva dalis dvaro archyvo išvežta į Vilnių. Manoma, kad didžioji dalis dokumentų iškeliavo į Lenkiją. Dar po metų liepsnojo rūmų stogas, tikėtina, užsidedęs nuo dvaro palėpėje buvusios rūkyklos.

1940 metais sovietai dvarą nusavino su visu turtu, gausi biblioteka buvo išvežta į Turmanto geležinkelio stotį ir kartu su 30-čia ažuolo spintų traukiniu išgabenta į Leningradą, o dvaro savininkai ištremti į Sibirą. Dvare buvo įkurdinti vaikų namai, vėliau įrengta internatinė mokykla, o nuo 1990 iki 2012 metų pastatas priklausė Vaikų globos namams.

2022 metais už 1,8 mln. eurų baigus dvaro rūmų renovaciją, jo cokoliniame aukšte įsikūrė Tradicinių amatų centras, krašto muziejus, antrame ir trečiame aukštuose – E. Platerytės ekspozicija ir parodų erdvės, koncertų salė, o didelėje palėpėje – konferencijų ir mokymų salė su joje eksponuojama Zarasų krašto medžiotųjų

dovanota medžioklės trofėjų paroda.

Pasak muziejininkės D. Maciūtės, puikiai įrengtose medžio apdirbimo, audimo patalpose vyksta edukacijos, neformaliojo švietimo programos suaugusiems, bene populiariausi yra Romualdo Pučekio vedami keramikos užsiėmimai.

Pasak dvaro administratoriaus, menininko, Dusetų dailės galerijos vadovo Alvydo Stausko, dvare dirba 7 žmonės. „Parodas kuruoja dailininkė Lilijana Žutautė,

► Audimo staklės Amatų centre.

kultūrinės veiklas, koncertus organizuoja Raimonda Gruzdienė, - pastebėjo A. Stauskas. - Dvaras dabar tikras kultūros židinys, su profesionaliais koncertais, parodomis, vasarą organizuojamais menininkų plenerais. Menininkus apgyvendiname greta esančiame socialinių paslaugų centre „Kartų namai“.

Kultūrinės veiklos vadybininkė R. Gruzdienė ilgai vedžiojo po dvaro erdves, kuriose šiuo metu eksponuojamos Edmundo Brogos medžio skulptūros, Kristinos Norvilaitės paveiksai, Antano Rimanto Šakalio grafikos kūriniai, Petro Stausko akvarelės, Alvydo Stausko fotografijų paroda „Vandens metamorfozės“. Antazavės Dievo apvaizdos parapijos klebono Vytauto Dagelio fotografijų paroda „Žiema“... O bibliotekoje daug senų knygų ir, vyskupui leidus, eksponuojami seni Mišiolai. Suskaičiavome septynias parodas. Kur dar tiek galėtumėt pamatyti?

ANTAZAVĖS DVARAS IR TRADICINIŲ AMATŲ CENTRAS

Dvaro g. 17, Antazavė, Zarasų raj. Tel. (8-585) 56 180.

muziejus@zarasai.lt.

GPS:55.807961,25.925961(WGS)

Dirba 10 – 18 val. Nedarbo d. pirmadienis.

Anykščiuose bus kaip Australijoje...

Anykščiuose veikiančios medžio apdirbimo įmonės UAB „LTF Gamyba“ direktorius ir vienas iš steigėjų 38-erių Marius Varnas septynerius metus gyveno Norvegijoje ir Australijoje. Jis sakosi šiose šalyse stebėjęs žmones, socialinius santykius, domėjosi valdžios elgesiu su piliečiais ir piliečių požiūriu į valdžią.

Dirbo ir mokėsi

Marius - buvęs plaukikas, kandidatas į sporto meistrus, Lietuvos čempionas. Todėl Australijoje, kai „prasimušė“, dirbo ir plaukimo instruktoriumi. Bet iki tol jam yra tekę dirbti ir šlavėju, ir vairuotoju, ir dažytoju. „Dirbau įvairius darbus, kad išgyvenčiau“, - kalbėjo anykštėnas. Tačiau buvo svarbu ne tik išgyventi - jis įstengė dar ir studijuoti Sidnėjaus verslo akademijoje. Beje, be šios mokslo įstaigos baigimo pažymėjimo, jis dar turi ir Vilniaus universiteto bei dviejų aukštesniųjų mokyklų baigimo diplomus.

„Išvažiavau tiesiog pamatyti pasaulio, neturėdamas konkretaus tikslo. Savo įmonėje

► „Marius - išsilavinęs, matęs pasaulio, versle dirbantis žmogus“, - apie Marių Varną kalbėjo Anykščių rajono meras Sigutis Obelevičius.

dabar bandau dirbti taip, kaip dirba norvegai ir australai. Norvegija ir Australija, atrodytų, visiškai skirtingos šalys, esančios priešingose pasaulio pusėse. Tačiau abiejų valstybių žmonės ir šių valstybių sąranga, mano supratimu, yra panaši. Ir vienoje, ir kitoje šalyje man gyventi buvo gera. Skyrėsi tik saulės kiekis. Norėjau ir bandžiau šias šalis suprasti. Abi - ir Australija ir Norvegija - yra keliais žingsniais toliau nei Lietuva pažengusios. Didesnis pilietinis aktyvumas, kitokie tarpusavio santykiai, žmonių pagalba vienas kitam... Ir valdžios sektoriuje viskas sudėliota taip, kad būtų patogiu. Plika akimi matyti, kaip veikia grįžtamasis ryšis, - valdžia dirba žmogui, o žmonės supranta, jog jie yra valstybės dalis. Aiškiai suvokiama, jog tas, kuris nusižengia nustatytai tvarkai, kenkia visiems. Valstybė

suvokiama kaip visų joje gyvenančių piliečių nuosavybė, kurios tvarka, viešaisiais finansais, saugumu privaloma rūpintis taip pat, kaip rūpinamasi savo kiemu“, - „Aukštaitiškam formatui“ kalbėjo M. Varnas.

Produkcija keliauja į Australiją

UAB „LTF Gamyba“ yra dukterinė UAB „LT Firewood“ įmonė. Šios įmonės savininkas ir vadovas yra Vaidas Puodžiukas, M. Varno bičiulis, bendraamžis ir, beje, taip pat buvęs plaukikas. Vaido Puodžiuko tėtis - Valentinas Puodžiukas, žinomas Anykščių verslininkas, dar Nepriklausomybės pradžioje sulipdęs daugiašakę „Jaros“ įmonių grupę.

Marius ir Vaidas dirba viena verslo kryptimi. Motininė įmonė perka ir par-

duoda medieną, dukterinė - ją apdirba. Verslo pradžioje UAB „LT Firewood“ dvigubo plovimo lentas pirkto Rusijoje ir Ukrainoje. Į Anykščius „furomis“ atgabentos lentos džiovinamos, obliuojamos, kalibruojamos ir siunčiamos į Vakarų rinkas. Prieš karą Ukrainoje UAB „LTF Gamyba“ Anykščiuose buvo sukūrusi 30 darbo vietų, tačiau Rusijos agresija sujaukė ne tik anykštėnų verslo planus, bet ir visą pasaulinę rinką.

„Kai prasidėjo karas, teko nutraukti visus kontraktus su Rusijos įmonėmis. Dabar žaliavą perkame Skandinavijoje. Perėjimas pas skandinavus buvo gana sklandus, tik nežmoniškai pakilo kainos. Pernai metų vasario-gegužės mėnesiais mediena pabrango dvigubai, o pardavimai visiškai sustojo. Praėjusi vasara ir ruduo buvo sudėtingi, bet kažkaip atsilaikėme. Europos ir Amerikos rinkos ir dabar yra „mirusios“. Mus šiuo metu išlaiko Australija. Į šį žemyną, kuriame dabar vasara, plaukia pagrindinis mūsų gaminių kiekis“, - „Aukštaitiškam formatui“ kalbėjo M. Varnas.

Jis dėstė, kad Skandinavijoje taip pat yra nemaža įmonių, kurios į rinką tiekia ne žaliavinę, o jau perdirbtą produkciją, tačiau Lietuvos ir Skandinavijos šalių pragyvenimo lygių, taigi, ir algų skirtumai leidžia lietuviams būti šios rinkos žaidėjais.

„Australijos rinka specifinė: norint į šią šalį kažką įvežti - reikia daugybės sertifikatų, pažymų. Ne visi tuo nori užsiimti, nes tai gana pedantiškas, daug laiko ir pastangų reikalaujantis darbas“, - kitą verslo niuansą atskleidė M. Varnas.

Beje, Australijos valdžia ypatingai saugo savo šalies ekosistemą - į Australiją turistams draudžiama įsivežti

maisto produktų, net jeigu jie yra skardinėse, o atvykstančių turistų batai privalo būti preciziškai švarūs. Tad natūralu, kad ir importuojamai medienai taikomi ypač griežti reikalavimai.

Rado draugišką verslui aplinką

M. Varnas yra Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatų į Anykščių rajono tarybą sąrašė. Jis sakė, kad į vietinę politiką su konservatoriais eina dėl kelių priežasčių.

„Kai mes, nusipirkę bankrutavusio „Anykščių vario“ teritoriją, kūrėmės Anykščiuose, negalvojau, kad vietos valdžia mums kažkaip gali padėti. Šalies valdžia - per mokesčius, įstatymus, žinoma, jog daro poveikį verslui. Bet savivaldybė... Tiek Anykščių rajono mero Sigučio Obelevičiaus, tiek vicemero Dainiaus Žiogelio, tiek rajono vyriausiosios architektės Daivos Gasiūnienės požiūris į mus, kai steigėme įmonę, buvo geranoriškas. Domėjosi, patarė, nespaudė. Jutome draugišką verslui aplinką. Tai, apie ką kalbu, juk taip pat yra pagalba verslui. Dabartinių Anykščių rajono vadovų požiūris man tinka, man priimtina būti jų komandoje“, - vieną priežasčių įvardijo M. Varnas.

Konservatorius jis pasirinko ir dėl to, kad, kaip pats sako, pagal įsitikinimus yra „liberalus konservatorius“ arba „konservatyvus liberalas“, ir dėl buvusios Anykščių A. Baranausko vidurinės mokyklos direktorės Onos Repečkienės skambučio. „Direktorė į sąrašą pakvietė. Ji man autoritetas? Neabejotinas. Kol buvau mokinys, nesupratau, kokia yra O. Repečkienė, dabar svarstau, kad nepažįstu kito

SĄRAŠAS NR.9

Nr. 4

Marius Varnas

tokio žmogaus, kuriam visi svetimi vaikai rūpėjo taip, lyg jie visi būtų savi“, - apie O. Repečkienę kalbėjo buvęs jos mokinys.

M. Varnas neslepia, kad jis būti Anykščių rajono tarybos nariu nori ir dėl asmeninio žinių plėtimo poreikio, nes įdomu, kaip valdoma savivaldybė. „Dar nedirbau rajono Taryboje, negaliu garantuoti, kad mano žinių ir patirties šiam darbui užteks. Bet, gavęs mandatą, aš į darbą Taryboje nežiūrėsiu atsainiai, stengsiuosi būti naudingas rajonui“, - „Aukštaitiškam formatui“ sakė verslininkas.

Džiaugėsi, kad Marius Varnas eina į vietinę politiką

M. Varnas Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų kandidatų į Anykščių rajono tarybą sąrašė įrašytas 4-ujuo numeriu. Anykščių rajono savivaldybės meras, rajono konservatorių lyderis S. Obelevičius, paklaustas, kodėl nepartiniam verslininkui skirta tokia aukšta pozicija, sakė, jog TS-LKD skyriaus nariai reitinguodami kandidatus Marių pakėlė į viršų ir turbūt ne konservatoriai M. Varnui paslaugą padarė, o atvirškščiai - verslininkas konservatoriams, sutikęs balotiruotis į rajono Tarybą jų sąrašė.

„Žinoma, noriu, kad kovo 5-ąją Tėvynės sąjunga surinktų daugiausia rinkėjų balsų, pelnytų daugiausia mandatų Taryboje. Džiaugiuosi, kad Marius yra mūsų sąrašė. Tačiau, net jeigu jis būtų ejęs su kita partija, vis tiek būčiau galvojęs, jog labai puiku, kad toks žmogus eina į vietos politiką. Marius - išsilavinęs, matęs pasaulio, versle dirbantis žmogus“, - apie M. Varną kalbėjo Anykščių rajono meras S. Obelevičius.

BALSUOKITE UŽ TS-LKD KANDIDATUS

BALSAVIMO PAVYZDYS

	9 TĖVYNĖS SĄJUNGA - LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATAI			
Pirmumo balsai Į langelius įrašykite kandidatų numerius. Pavardžių rašyti nereikia!				
1	2	3	4	5

Tai reitingavimo pavyzdys. Vietoje šių numerių, galite rašyti Jums priimtinių kandidatų numerius, kuriuos rasite sąrašė.

Alantos akiračiai

BŪSIMIEJI APSKAITININKAI PRAKTINIUS ĮGŪDŽIUS GILINO VILNIUJE

2022 m. lapkričio 21-25 dienomis Aukštaitijos profesinio rengimo centro Apskaitininko specialybės mokiniai gilino praktinius įgūdžius Profesinio mokymo centre „Žirmūnai“ pagal vykdomą projektą „Praktinių įgūdžių įgijimas PMC „Žirmūnai“ Prekybos sektoriaus praktinio mokymo centre“.

Kiekvieną dieną užsiėmimai vykdavo nuo 9.00 iki 17.30 valandos. Juose dalyviai buvo supažindinti su kompiuterizuotos apskaitos programos „AGNUM“ darbo specifika. Taip pat vyko teoriniai užsiėmimai. Mokiniai dirbti taikant kompiuterizuotą apskaitos programą labai patiko, nors ši veikla - daug įtampos ir žinių reikalaujantis darbas. Iš Vilniaus visi grįžome pilni energijos, pasisėmę motyvacijos domėtis ne tik šia, bet ir kitomis kompiuterizuotomis apskaitos programomis.

KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO RENGINYS

2023 m. sausio 27 d. Aukštaitijos profesinio rengimo centro Anykščių filialo profesijos mokytojos Rima Nikiforavičienė ir Aušra Petrauskienė dalyvavo kvalifikacijos tobulinimo renginyje LIUDVIKA DIDŽIULIENĖ – ŽMONA IR JOS RECEPTŲ KNYGA „LIETUVOS GASPADINĖ“, kuris vyko MC Žirmūnai. Lektorė Anželika Laužikienė - edukatorė, gastronomijos istorijos tyrinėtoja ir gidė - papasakojo apie lietuvių puoselėtojos Liudvikos Didžiulienės – Žmonos gastronomijos pasaulį ir pakvietė geriau susipažinti su nacionaline XIX a. pabaigos virtuve, autentiškų ir išskirtinių patiekalų istorijomis. Praktiniuose mokymuose dalyviai gamino bei degustavo beigelius, veganiškus šaltanosius ir zrazus.

NORDPLUS PROGRAMOS PARENGIAMIEJI VIZITAI

Šią žiemą Aukštaitijos profesinio rengimo centras įsitraukė į Nordplus programos veiklas. Gruodžio mėnesį Alantoje ir Anykščiuose sulaukėme svečių iš Latvijos ir Estijos vidurinių mokyklų. Būsimiesiems partneriams parodėme savąją mokyklą, jos bazę ir kartu dëliojome būsimojo „Tiny Green Worlds“ projekto idėją ir esminius jos punktus.

Be to, sausio mėnesį projektų vadovė Justina ir gimnazijos skyriaus vedėja Arūnė vyko į parengiamąjį vizitą, susijusį su jau kitu projektu, kuris vyko pas būsimuosius partnerius Kuessaare profesinėje mokykloje, esančioje Saremaa saloje, Estijoje. Čia kartu su kolegomis rengėme projektą „BRAWE“.

Visi vizitai buvo finansuojami programos Nordplus lėšomis ir skirti susipažinti su naujais galimais partneriais bei naujų projektų realizavimo galimybėms.

KALĖDINĖ MUGĖ AUKŠTAITIJOS PRC

Gruodžio 15 dieną Aukštaitijos profesinio rengimo centre šurmuliavo tradicinė kalėdinė mugė „Verslas, amatai ir tautodailė kaime“.

Renginio atidarymo proga žodį tarė Aukštaitijos profesinio rengimo centro direktorius Vladas Pusvaškis. Jis dėkojo visiems atvykusiems dalyviams bei svečiams, džiaugėsi matydamas amatininkus, kurie kasmet džiugina vis gražesniais ir patrauklesniais dirbiniais. Taip pat sveikino ir tuos ūkininkus, kurie pirmą kartą ryžosi dalyvauti mugėje ir praturtino siūlomų prekių asortimentą.

Renginio dalyviai kvietė ne tik įsigyti gaminių, bet ir dalyvauti tradicinėje loterijoje.

Mugei baigiantis renginio dalyviams įteiktos padėkos ir simboliniai prizai. O mugės svečiai traukė namo, nešini pilnais krepšiais mugėje įsigytų gėrybių.

VEIKLOS „IEŠKAU SAVĖS“

Aukštaitijos profesinio rengimo centre Alantoje lankėsi Anykščių rajono Kavarsko pagrindinės mokyklos – daugiafunkcio centro dešimtos klasės mokiniai, lydimi savo mokytojų bei Utenos regioninio karjeros centro veiklinimo koordinatoreds. Pažintinio vizito metu svečiai susipažino su mokyklos technologinio mokymo specifika ir perspektyvomis, galimybe, baigus 10 klasių, išmokti profesijos, kartu įgyjant ir vidurinį išsilavinimą. Viešnagės metu jie apžiūrėjo mokyklos praktinio mokymo bazę, lankėsi sektoriniame praktinio mokymo centre.

Mokiniais susiskirsčius grupelėmis, vyko profesinio veiklinimo užsiėmimai, kuriuose praktiškai buvo galima save išbandyti Padavėjo ir barmeno specialybės moksleivio vaidmenyje – gaminti kokteilius, virti kavą; Transporto priemonių remontininko specialybės grupė susipažino su automobilio techninio aptarnavimo ypatumais, o Dekoratyvinio želdinimo ir aplinkos tvarkymo verslo darbuotojo specialybės grupė Valentino diena gaminio širdies formos kompoziciją iš samanų, įgijo liofilizavimo proceso žinių, ragavo džiovintų vaisių.

MOKINIŲ IŠVYKA Į UAB „MOTOTOJA“

Gruodžio 19 dieną Aukštaitijos profesinio rengimo centro Technikos priežiūros verslo darbuotojo specialybės I, II, III kurso mokiniai, lydimi profesijos mokytojų Vytauto Limbos ir Viktor Kovalenko, vyko į oficialią TOYOTA ir LEXUS atstovybę UAB „MOTOTOJA“.

TOYOTA ir LEXUS atstovybėje „MOTOTOJA“ buvo apžiūrimi pardavimui ruošiami ir parduodami TOYOTA ir LEXUS ženklų automobiliai. Mokiniai išvykos metu susipažino su serviso ir kėbulų remonto įrangos ypatumais. Atstovybės pardavimų departamento vadovas Ramūnas Giedrys mokinius supažindino su garantinio aptarnavimo specifika, atliekamais darbais bei operacijomis. Mokiniai buvo supažindinti su vairavimo mechanizmu, stabdžių patikros stendo veikimu, diagnostine įranga, jiems praktiškai ir vaizdžiai buvo paaiškinta, kaip tokia įranga naudotis. Ypatingas dėmesys buvo skiriamas automobilių kėbulų remontui: supažindinta su kėbulų remonto, atliekamo po patirto autoįvykio, specifika, įrankiais bei įranga: kėbulų lyginimo, virinimo, dažymo, bei kitomis operacijomis.

Mokiniai grįžo pasisėmę naujovių, įgiję kėbulų remonto žinių.

Aukštaitijos profesinio rengimo centras, Technikumo g. 2, Alantos mstl., LT-33315 Molėtų r.

Tel. (8-383) 58337, faksas (8-383) 53700, El. paštas info@aukstaitijosprc.lt Interneto svetainė: www.alantostvm.lt

Susibūrę po „Žaliu skėčiu“, išleido penktą albumą

Autoriaus nuotr.

► *Gamtos fotografų klubo prezidentas Rimantas Udras pristato penktąjį klubo albumą.*

Prieš Naujuosius Utenoje susirinkę 2009 metais įkurto Gamtos fotografų klubo „Žalias skėtis“ nariai džiaugėsi jau penktuoju išleistu albumu „Žalias skėtis. Gamtos fotografija“. Albume spausdinamos 102 kruopščiai atrinktos 32 autorių gamtos fotografijos. Šiuo metu šiame veikiame gamtos fotografų klube, unikaliame ir bene vieninteliame mūsų šalyje, susibūrę 50 skirtingo amžiaus, profesijų narių iš Rytų Aukštaitijos rajonų ir užsienio, kuriuos vienija pomėgis - gamtos fotografija.

... Jonas Junevičius ►

► *„Gamtos anatomikume“ diptikas. Andriaus Surgailio nuotr.*

► *„Meras“. Andriejaus Bagdanovo nuotr.*

Pasak klubo prezidento, uteniškio, Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto auklėtinio Rimanto Udros, COVID-19 pandemija sutrukdė organizuoti tradicinę, kasmet klubo rengiamą parodą – konkursą, skirtą pasaulinei Žemės dienai. „Tokių parodų organizavome dvidešimt, tačiau dėl pandemijos ribojimų tai tapo

► „Aguona“. Vilijos Visockienės nuotr.

daugelio knygų autorius, garsėjantis augalų, ypač retų orchidėjų, nuotraukomis, Ignalinoje gyvenantis; įspūdingų peizažų ir kitų gamtos nuotraukų autoriai - Švenčionių rajono laikraščio redaktoriaus pavaduotojas, tarptautinių konkursų laureatas, knygų autorius, Tarptautinės meninės fotografijos (AFIAP) garbės narys Algis Jakštas su žmona Benedikta, uteniškis architektas Juozas Kaupas, dusetiškiečiai klubo nariai - fotografė, tarptautinių konkursų laureatė

Normantė Ribokaitė, akvarelininkas Alvydas Stauskas, pagarsėjęs ir vandens metamorfozėmis; ir vidaus reikalų sistemoje darbuavęs Tarptautinės policijos asociacijos Lietuvos skyriaus narys Rimas Leleckas bei kiti.

Vietoje įžangos penktajame albume spausdinamos autorių mintys apie gamtos fotografiją. Jose vyrauja nuomonė, akcentuojanti, kad fotografams, po „Žaliu skėčiu“ susibūrusiems, gamtos fotografija yra gyvenimo būdas, džiaugsmas, siekis saugoti gyvąją gamtą, puoselėti ją ateities kartoms.

► Iš ciklo „Vandens metamorfozės“. Alvydo Stausko nuotr.

neįmanoma, nes parodoje paskutiniaisiais metais dalyvaudavo autoriai beveik iš visos Lietuvos bei užsienio, į atidarymus suvažiuodavo aštuonios dešimtys fotografų, tačiau tai nesutrūkdė išleisti jau tradiciniu tapusio klubo narių albumo, - pastebėjo klubo prezidentas. – Pirmąjį albumą išleidome 2010 metais, tuoj po klubo oficialios registracijos. Jame nuotraukų buvo tiek pat, tačiau autorių - beveik trečdaliu mažiau, nors 11-os fotografų nuotraukos spausdinamos abiejuose albumuose. Klubas ir jo leidžiami albumai bei parodos neatsirado iš niekur. Prieš du dešimtmečius aš, Vilniaus dailės akademijos dėstytojas Andrius Surgailis, farmacininkas Liudvikas Didjurgis ir mokytojas Stanislovenas spontaniškai susibūrėme į grupelę entuziastų, fotografuojančių gamtą, ir pritraukėme bendraminčių iš aplinkinių Ignalinos, Švenčionių, Kupiškio, Anykščių, Zarasų ir Vilniaus rajonų. Kasmetiniu, vis daugiau fotografų iš visos Lietuvos ir užsienio pritraukiančiu reikšmingu krašto kultūros renginiu tapo pasaulinei Žemės dienių skirta paroda, vykstanti Utenoje kovo mėnesį, vėliau keliaujanti po visą Lietuvą.“

Beje, minėti fotografai ir tapo klubo krikštėviais: jie davė ir įvirtino gamtos fotografus vienijančio klubo „Žalias skėtis“ pavadinimą. Labai įdomi ir aktyviausių klubo narių profesijų paletė: dalis jų yra miškininkai, gamtininkai, pvz., nepakartojamomis paukščių ir žvėrių nuotraukomis garsėja švenčioniškis Rimantas Nalivaika; iš Anykščių krašto kilęs Bronius Šablevičius - biomedicinos mokslų daktaras, mokslininkas,

► „O“. Vido Garlos nuotr.

Prarasti dantys – ne tik estetiškas defektas!

Nesvarbu, ar netekote dantų dėl ęduonies, dantenų ligų ar nelaimingų atsitikimų, jų trūkumas silpnina tiek kramtymo funkciją, tiek pasitikėjimą savimi.

Ar žinote, kad 69 % 35-44 metų žmonių jau yra netekę bent vieno danties?

Toks praradimas daro negrįžtamą poveikį visos burnos sveikatai! Netekus dantų, nyksta kaulas, kinta dantų padėty, pakinta žandikaulis, gali atsirasti sąnario ir raumenų skausmų, pagilėja raukšlės.

Pavienio danties implantas.

Implantacija su lokatorine tvirtinimo sistema.

All on 4 implantacija ir protezavimas.

Netekus net ir vieno danties burnos ertmėje pradeda vykti pokyčiai. Gretimi dantys pradeda krypti į defekto vietą: jei prarastas apatinis dantis, esantis virš jo pradeda „dygti“ į apačią, o gretimi – krypti į defekto pusę. Dėl to ima keistis jų padėty: atsiranda kreivumas, ima didėti tarpai tarp dantų, atsiranda netolygi apkrova, kuri gali lemti dantenų uždegimo vystymąsi. Kuo ilgiau delsiama kreiptis į specialistus dėl danties atkūrimo, tuo didesni burnos pakitimai susidaro ir atstatymas tampa sudėtingesnis ir ilgesnis. Tačiau dažnai žmonės pagalbos kreipiasi esant jau stipriai pažengusiems pažeidimams.

Kuo skiriasi dantų atstatymas ant dantų ir implantų?

Abu gydymo metodai sprendžia tą pačią problemą: atkuria prarastus dantis. Jų pagrindiniai skirtumai slypi chirurginės intervencijos metode, reabilitacinio laikotarpio trukmėje ir dirbtinių konstrukcijų tarnavimo laike! Implantas įsriegiamas tiesiai į kaulą, atkuriant kramtymo funkciją ir estetiką, kai nėra vieno, kelių ar visų dantų. Dantų implantai – moderniausias būdas atkurti prarastus dantis. Be estetiinių privalumų, dantų implantai taip pat atlieka svarbų vaidmenį bendrai burnos funkcijai. Jie palaiko taisyklingą sąkandį ir sveiką žandikaulio kaulą, užkirsdami kelią pastarojo irimui. Žandikaulį, visų pirma, saugo kramtymo spaudimas bei stimulus, tad neatstačius prarasto danties, jis pradeda palengva nykti. Ant dantų protezas yra cementuojamas ir protezo konstrukcija labai priklauso nuo to, kiek pacientas turi likusių dantų ir kokia yra jų būklė. Priklausomai nuo to gaminami fiksuoti arba

išimami protezai. Dantų protezai gaminami, kai yra prarasta daugiau kaip 50% danties vainiko audinio arba dantis yra stipriai plombuotas. Protezuojant atkuriamas danties anatomija, sąkandžio aukštis bei estetika.

O ką daryti, kai pacientas nebeturi savų dantų?

Šiais laikais dantų implantais galima atkurti ne tik pavienius dantis, bet ir tvirtinti silpnai besilaikančius išimamus protezus ar pagaminti neišimamus protezus vos ant 4 implantų. Dažnas pacientas klausia, kas yra dantų protezavimas ant 4 implantų ir kuo jis skiriasi nuo įprastinės procedūros?

Pagrindinis šio dantų atkūrimo metodo ypatumas – paprastumas. Viso viršutinio ar apatinio žandikaulio lanko dantys pritvirtinami naudojant vos 4 implantus. Atliekant šią procedūrą dažnai galima išvengti papildomo kaulo priauginimo, tad gydymas tampa greitesnis. Nuolatinis neišimamas protezas uždedamas praėjus vos 10 dienų po implantacijos.

Šio tipo procedūra garantuoja ilgalaikę gražią šypseną itin priimtina kaina. Šiuo metodu atkurti dantys yra stabilūs, negali būti pamesti sportuojant ar atliekant kitas aktyvias veiklas, leidžia kramtyti kietus produktus. Ir, priešingai nei protezai ar plokštelės, nereikalauja periodiško išėmimo, o valgant šaltą ar karštą maistą, dantys ant keturių implantų suteikia galimybę patiekalų temperatūrą ir skonį justi taip, lyg valgytumėte su savo natūraliais dantimis.

Kitas metodas atkurti prarastus dantis yra lokatorinė sistema, kuomet dantys yra tvirtinami apatiniame žandikaulyje ant dviejų implantų,

siekiant maksimaliai pagerinti jos stabilumą ir funkcionalumą. Nebereikia naudoti protezų klijų – plokštelė visiškai stabiliai laikosi ant dviejų implantų. Šilo klinikos pacientams siūlome tik aukščiausios kokybės šveicariškus dantų implantus. Dirbdami su vienais populiariausių pasaulyje dantų implantais galime būti tikri, kad atlikta implantacijos procedūra bus ne trumpalaikis džiaugsmas, o ilgalaikis rezultatas.

Viskas, ko reikia Jūsų sveikai šypsenai – Šilo klinikoje! Platus paslaugų spektras užtikrina pacientų komfortą: visas vienoje vietoje! Mūsų gydytojai, patirtį sukaukę didžiausiose Lietuvos odontologijos klinikose, teikia šias dantų priežiūros paslaugas:

- terapinis dantų gydymas vaikams ir suaugusiems,
- dantų tiesinimas kapomis ar breketais,
- dantų implantavimas bei protezavimas,
- burnos chirurgijos konsultacijos ir procedūros,
- profesionali burnos higiena, dantų balinimas,
- protezavimas fiksuotais ir išimamais protezais.

Gydymo kokybę užtikrina klinikoje naudojami odontologiniai mikroskopai, kompiuterinė tomografija bei rentgeno nuotraukos.

Teikiamos dantų protezavimo paslaugos kompensuojamos iš teritorinių ligonių kasų. Kompensaciją gauti gali:

1. Asmenys, kuriems sukako senatvės pensijos amžius.
2. Asmenys, pripažinti nedarbingais ar iš dalies darbingais.
3. Vaikai.
4. Asmenys, kuriems buvo taikytas gydymas dėl burnos, veido ir žandikaulių onkologinės ligos.

13 klausimų grupei SPURR

„Aukštaitiškas formatas“ uždavė 13 klausimų roko grupei „SPURR“ iš Ignalinos. Ši grupė pernai gruodį tapo dešimtojo muzikinio projekto „X faktorius“ nugalėtoja. Muzikantams atiteko ne tik publikos meilė, bet ir Didysis prizas – 15 tūkst. Eur. Grupės „SPURR“ nariai yra paskutinės Ignalinos Česlovo Kudabos gimnazijos klasės bendraklasiai: Kipras Skrebutėnas, Jurandas Laškovas, Ignas Lunys, Jevgenij (Ženia) Polujanov.

... Robertas Aleksiejūnas >

► Grupė „SPURR“ į muzikinį projektą „X faktorius“ patys nesiveržė, o dalyvauti jame sulaukė kvietimo iš projekto organizatorių.

1. - Mėgstamiausias jūsų grupės muzikos stilius?

- Labiausiai mėgstame alternatyvų roką ir naujus arba labiau neišplėtotus žanrus, tokius kaip „dreamo“, „shoe-gaze“ ar „numetal“.

2. - Kokios mintys sukasi galvose, kai esate scenoje?

- Dažniausiai visos mintys dingsta, lieki tik tu ir muzikinis instrumentas tavo rankose. Vienintelis uždavinys - išsiliesti publikai.

3. - Didžiausias iki šiol jūsų grupei pasakytas komplimentas.

- Tikriausiai tai būtų Jazzu komentaras projekte „X faktorius“, kai ji paskelbė, kad per 10 sezonų nėra mačiusi tokių kaip mes ir jog esame vieni iš jos favoritų.

4. - Su kokių Lietuvos atlikėju/muzikos grupe sutiktumėte įrašyti bendrą dainą?

- Yra labai daug atlikėjų, kurie išsiskiria Lietuvos scenoje. Mūsų favoritai „ba.“, „DJ Nevykėlė“, „Akli“ bei „dadcap“, tad su jais būtų visai įdomu pamatyti, ką galėtume sukurti.

5. - Apie ką yra jūsų grupės

kūriniai?

- Dažniausiai pasikartojančios temos: meilė, skausmas, maistas, kadangi tai bene artimiausi dalykai žmogui, kuriuos jis gerai pažįsta.

6. - Kas pirmiausia gimsta – muzika ar kūrybinių žodžių?

- Mūsų grupės atveju - muzika, kadangi turint melodiją lengviau jausti ir kurti žodžius.

7. - Kodėl grupę pavadino „SPURR“?

- Grupės pavadinimas kilo visiškai atsitiktinai. Kartą, kai dar buvom bevardė grupė, nutarėm save pakrikštyti koku nors vardu. Ilgai mąstėm, kol vokalistui Kiprui šovė į galvą žodis „spur“. Internete mes perskaitėme, ką šis žodis reiškia – „paskatinimas“, mums patiko ir pasisavinome šį žodį, kaip grupės pavadinimą. Žinoma, pridėjome papildomą „r“, kad pavadinimas atrodytų estetiškesnis.

8. - Ar jus atpažįsta žmonės gatvėse, kai esate už gimtosios Ignalinos ribų?

- Taip, sutinkame daug žmonių, kurie mus atpažįsta. Vieni mus atpažįsta didmiesčiuose, kiti - atokiausių miestų degalinėse.

9. - Kokioje vietoje nesutiktumėte rengti koncerto?

- Tikriausiai nėra vietos, kur nesutiktume koncertuoti, jeigu koncerto vieta ir aplinkybės padorios ir sąžiningos.

10. - Mėgstamiausia/nemėgstamiausia pamoka gimnazijoje?

- Kadangi esame moksluokai, neturime bendros nemėgstamos pamokos. Visas pamokas mylime panašiai.

11. - Mylimiausia vieta Ignalinoje?

- Ignalina garsi ežerų skaičiumi bei grožiu, tad neturėtų būti staigmena, kad mūsų mėgstamiausios vietos yra ežerai. Pats mėgstamiausias tikriausiai būtų Ilgis, kuriame mes visada vasarą maudomės. Dar viena mylima vieta yra moksleivių namuose esanti „kamorkė“, kurioje mes pradėjome groti ir iki šiol ten repetuojame.

12. - Ar gerai, kad buvo uždaryta Ignalinos atominė elektrinė?

- Nieko apie ją nežinome, kadangi ji yra pakankamai toli nuo Ignalinos ir labiau priklauso Visagino teritorijai.

13. - Linksmiausias jūsų muzikos grupės nutikimas?

- Tikriausiai tai būtų pirmas kartas, kai mes grojome didesnėje scenoje. Tai įvyko Tauragėje, „Menų Feste“. Tai taip pat buvo pirmasis mūsų grupės koncertas visa sudėtimi, po kurio visą kelionę į namus širdys daužėsi.

„Rokas“

Vienas iš teisingai kryžiažodį „Rokas“ išsprendusių skaitytojų laimės 30 eurų vertės „Auk-saros“ čekį. Teisingus atsakymus galite pranešti telefonu (8-381) 59458, paštu (Vilniaus g. 29, LT 29145, Anykščiai) arba elektroniniu paštu (vidmantas.s@anyksta.lt).

Praejusiame „Aukštaitiško formato“ numeryje spausdinto kryžiažodžio „Muilas“ teisingas atsakymas - ŠAMATININKAS. Šį kryžiažodį išsprendė 53 skaitytojai: J.Miežilienė, P.Miškinienė, R.Kavoliūnienė, D.Patumsienė, A.Patumsis, E.Tamulėnienė, A.Skaržauskienė, J.Pranckevičienė, A.Lunevičius, R.O.Deveikienė, R.Šulnienė, B.Augulienė, D.Matulienė, V.Vilčinskienė ir V.Stasiūnienė iš Anykščių; taip pat ir B.Gudonienė, E.Sunkurytė, R.Dolmantienė, P.Dolmantas ir J.Mameniškienė iš Viešintų; L.Dobrodziejienė, B.Laužikas, R.Vaičiūnienė, Z.Mackevičienė, E.Petronienė, J.R.Valančiūnas ir S.Kondrotas iš Utenos; K.Imbrasaitė, G.Radzevičienė ir S.Žibutienė iš Šovenių; J.Liubeckaitė, R.Pumputienė ir K.Tumelis iš Molėtų; R.Puolis ir E.Kiškienė iš Kavarsko; L.Ruša ir A.Rušaitė iš Vilniaus; G.Gudelis iš Naujųjų Elmininkų; V.Gasiulienė iš Radeikių; R.Vaiginytė iš Aknystų; A.Bagdonienė iš Vaitkūnų; J.Pavilionis iš Užpalių; T.Patumsienė iš Vikonių; J.Dubrienė iš Meldiškių; R.Šiaučiūnienė iš Mitašiūnų; M.Lisauskienė iš Mickūnų; B.Raščiuviene iš Surdegio; A.Kuolienė iš Kunigiškių; B.Žiogelienė ir D.Karvelienė iš Antrųjų Kurklių; I.Guobienė iš Svėdasų bei D.Karčemarskienė ir B.Balčiūnienė, nenurodžiusios, kur gyvena.

Burtai lėmė, kad prizas - „Auk-saros“ čekis - atiteks **R.ŠULNIENEI** iš Anykščių. Prašome šią skaitytoją užsukti į redakciją (Vilniaus g.29, Anykščiai) atsiimti čekio.

4 O P S I

Vilniaus jūrrejas	Pagamintas iš mešalo Indijos sostinė	Kalno viršūnė Gražuolių titulas	...tliuotas vanduo	Vora, viršinė Bizgus audinys	Rašomas ...	Kr... - bėgimas raizyta vietoje
					...readoras Zumaistas ... Dabašinskas	
Vyriško-sios lyties gyvulys	8		Ventės ... Kursių marių rytinia-me krante			
			Avių patinas	Hunų vadas Mongolijos valstietis	6	
Pagrėčio vienetas „Raite... be galvos“		Krepš-ninkas ... Lubinas	Didelė skara, apsiaustas			
		Sumažinto masto brėžinys	Ilgas plaukas, trumpas ... (flok.)			Minosvai-džio šau-drumo
Darys kitoks	Cheminis elemen-tas (Ni)	Teigiamasis elektro-das		5		Metalų plakat
4					Vidinis emas Meškerės dalis	
Mečetės bokštas Vyskupų susirinkimas		7			...dens malūnas	3
Švedijos pilietis	Grybo kojėlė Kuris va-dovauja			J. Kunčino romanas „T...“	Aljošius arba ...vijas Augumas, dydis	
	2		Detektyvų autorė ... Kristi	„Sviesto hy-gintojas“ T... Blinda		Suarta diva
Aktorius Pacinas Beši... tironas		Juodaodis aktorius ... Merlis	Bich, meto-das imunolo-gijoje („su-mušinis“)			
		Varnėnų ink...	Ažuolo vaisius - g...	1		„Daktaro Moro ...“
Osmio simbolis		Minutė (santr.)	Lopas ... lopo, o lope - skylė		Muzikos garsas ...kaci-ninkas	
Pagamin-tos iš vario	Valstybė V. Afrikoje Lietuvos spūbtika				Savas pas ...Iginio mušis	
			9	Lenky-nininkas Vaidotas ...		
Antuanas de ... Egziuperi		Ne ...“ o triukšmas				

Parengė žurnalų „oho“ redakcija

1	2	3	4	5	6	7	8	9
---	---	---	---	---	---	---	---	---

SAULIUS JAUNEIKA

TĖVYNĖS SĄJUNGOS –
LIETUVOS KRIKŠČIONIŲ
DEMOKRATŲ KANDIDATAS
J MERUS

Nr. 9

TĘSKIME MŪSŲ RAJONO ATGIMIMĄ!

UŽ MOLĖTŲ KRAŠTO TOLESNĮ AUGIMĄ, UŽ JO SĖKMINGĄ ATEITĮ!

TĘSKIME MŪSŲ RAJONO ATGIMIMĄ!

Greitai darbuose prabėgo ketveri šios tarybos ir mero kadencijos metai. Per juos kartu padarėm nemažai. 2019–2022 m. įveikėme krašto raidos tūpėjimą vietoje: sparčiai ir veržliai pajudėjome į priekį. Lietuvoje jau esame atpažįstami kaip ryškiai besikeičiantis rajonas, atviras investicijoms, iniciatyvoms ir naujoms idėjoms.

Esame ne tik patrauklus poilsiui rajonas su modernėjančiomis apgyvendinimo, laisvalaikio ir pramogų galimybėmis. Mums pavyko suaktyvinti investavimą į rajoną, pritraukti ne vieną verslo įmonę čia kurtis ar steigti savo filialus. Jau šiandien tai teikia akivaizdžių pokyčių: didėja vaikų darželių užimtumas, daugėja darbo vietų, pajudėjo nekilnojamojo turto rinka. Esame pasiruošę įgyvendinti kito europinės paramos laikotarpio projektus, kurie toliau gerins ne tik viešąsias paslaugas, bet atvers ir naujų galimybių. Džiaugiuosi ir tuo, kad per kadenciją pavyko išspręsti ne vieną atskirų rajono vietovių įsisenėjusią problemą ir kad jas sėkmingai sprendė seniūnai su seniūnaičiais. Išjudinome iš mirties taško ir ilgai nespręstus klausimus, ir tuos, kurie priklauso nuo centrinės valdžios: betonkelio rekonstrukcija, Molėtų – Pabradės kelio kapitalinis remontas yra įtraukti į Vyriausybės programą, vyksta projektavimas, netrukus prasidės darbai.

Parengėme ir įgyvendiname įvairių sričių programas: paramos jaunų šeimų kūrimuisi, įsteigti naujagimio ir pirmoko krepšeliai, paramos gyventojams įsirengiant buitinių nuotekų valymo įrenginius, parengtos grįžtamosios migracijos bei trūkstantų specialistų pritraukimo programos, jaunimo iniciatyvų projektai ir t.t. Įsteigtos naujos nominacijos už profesinius pasiekimus.

Matau tokią mūsų krašto ateitį:

- › patrauklūs mūsų miesteliai, seniūnijų centrai ir patys Molėtai, patogus susisiekimas;
- › aukštos kokybės švietimas ir kultūrinis gyvenimas;
- › prieinamos sveikatos ir socialinės paslaugos;
- › įvairėjantis poilsio ir svetingumo verslas, stiprinamas kurortinis rajono patrauklumas;
- › verslo plėtra, nepažeidžianti darnos su gamta, žemdirbystė ir verslo įvairovė kaimuose;
- › darnus skirtingų kartų sugyvenimas ir dėmesys joms - tiek senjorams, tiek jaunimui, neįgaliesiems ir socialiai pažeidžiamiems;
- › gerėjanti gyvenimo kokybė, didėjantis gyventojų bei rajone įsikuriančių šeimų skaičius.

Įsitikinau - nėra nereikšmingų ir nesvarbių problemų: jei jos sukuria žmonėms nepatogumų ir kenkia jų gyvenimo gerovei, valdžia jas privalo spręsti. Ten, kur aktyvūs vietos žmonės, jos sprendžiamos greičiau. Ne progomis, o nuolat lankytis kaimuose ir miesteliuose, atsiskaityti už savivaldybės darbus, tartis ir diskutuoti su žmonėmis apie tai, kas jiems trukdo, ką galima pagerinti – taip suprantu vieną iš svarbiausių mero pareigų. Daugiau galimybių dalyvauti žmonėms ir nevyriausybiniams organizacijoms priimant sprendimus, skatinti jų aktyvumą, remti jų veiklas ir iniciatyvas – tik taip visi dalyvaujame savo aplinkos ir viso rajono gražinimo darbuose. Tikslingai bendrauti su įvairiomis rajono gyventojų ir verslo grupėmis, tartis dėl jiems aktualių klausimų, nuolat palaikyti ryšį su centrinės valdžios įstaigomis dėl rajono gyventojams svarbių problemų sprendimo – yra daug reikalų, kuriuos operatyviau turi spręsti būtent jos.

Neabejoju - savivaldybės veikla turi būti grindžiama aiškiais principais ir vertybėmis. Man svarbiausia yra pagarba žmonėms, teisingumas ir veiklos skaidrumas, kiekvieno darbuotojo atsakomybė už savo darbą ir jo efektyvumas.

Tam, kad galėčiau įgyvendinti savo siekius, reikalinga Jūsų parama ne tik mano kandidatūrai, bet ir visai mūsų komandai – SĄRASUI Nr. 9.

Politinė reklama. Apmokėta iš TS-LKD kandidatų sąrašo rinkimų apygardoje Nr. 27 politinės kampanijos sąskaitos. Užsak. Nr. 144

Mindaugas SARGŪNAS

Lukas PAKELTIS

11 sąrašo
numeris

**Mindaugas
SARGŪNAS**

KANDIDATAS | MERUS

**Lukas
PAKELTIS**

SĄRAŠO LYDERIS

www.anyksoiai2023.lt